

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . 26 —
za en mesec . . . 2 —
za Nemčijo celoletno . . . 29 —
za ostalo letovanje . . . 35 —

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . 24 —
za en mesec . . . 2 —
v upravi prejema mesečno . . . 170 —

Sobota Izdaja:

za celo leto . . . 7 —
za Nemčijo celoletno . . . 9 —
za ostalo letovanje . . . 12 —

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popnat.

Poročna ozemlja zavzame osmrtice in:
enosolpna ne stveta po 18 v.

Poslano:

Enostolpna petstvarica po 30 v.
Izhaja vsak dan, izvenredno
deluje in praznike, ob 5 uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 (II)
Recepti se ne vračajo, nebranjena pisma se ne
sprejemajo — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24 797, ogrske 26 511,
bosn. herc. št. 7563 — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani

Narodno delo na Koroškem.

Celovec, 12. sveč. 1914.

Liberalno časopisje vedno in vedno poje v svet, da slovenska narodnost neza-
duje ob mejah, ker se tam ne dela po re-
ceptih »Naroda« in drugih zdravnikov te
vrste. Menda bi se morala edino naglašati
le narodna misel, napravljati bi se morale
le slovenske narodne veselice, v cerkvi in
šoli pa se menda naj brez skrbi poučuje v
nemškem jeziku, če bomo le slovenski ple-
sali po takti narodne godbe.

Narodna zavest! Primanjkuje je na
Koroškem, menda tudi drugod, ali tu zelo,
morebiti bolj, ko drugje kje na Sloven-
skem. Narodna zavest! Kaj pa je to? Če
hočeš čutiti vso njeno silo, pojdi v tujino
in čez leta se vrni med domače ljudi, pa
boš sam doživel in spoznal čuvstvenost,
da si član nekega rodu in da je ta rod tvoj,
drugi pa so ti tuji. In če v tujini srečaš
rojaka, in da si je siromak delavec, po-
zdraviš ga s toplimi očmi, kakor da sta ro-
dna brata. Rodoljubje je naraven čut; svo-
ji k svojim, neko naravno geslo. Ali v go-
tovih razmerah se ta čut zatne ali poiz-
gubi. Ta čut se lahko potencira do fanatizma,
kakor ga opazuješ v islamu, do fanatizma,
kakor pri židovskem narodu v
starem zakonu in deloma tudi pri Rimljanu
in Grku stare dobe. Na drugi strani pa
se lahko poizgubi: Slovac se šteje za Mad-
jara, Irec je pozabil svoj materini jezik,
in v Alzaciji ima Nemčija dosti opravka,
da rodnim Nemcem izganja simpatije do
Francije. To je splošna prikažen ob na-
rodnih mejah. Narod se tam spaja in ro-
manski element je v srednjem veku popil
mного nemške krvi: Longobarde na La-
škem, Gote v Španiji, Franke v Galiji. Kaj
se čudimo, če se krha narodna meja ob
severu, čudimo se, da se še tako drži!

Meja se krha in storiti moramo vse,
da se ne bo kršila več. Kaj pa se naj stori?
Narodne veselice naj prirejamo? Naj
pridejo »samo narodni« gospodje in naj jih
priredi »klerikalci« jim zasigurajo pro-
store za to, katerih bi sicer po vsi Koroški
ne dobili več. Ali naj ljudi držimo z naro-
čevanjem liberalnega časopisja? V vsaki
številki se blati katoliški duhovnik; kdor
to časopisje bere, bo v kratkem mrzel du-
hovnik in prišel pod vodstvo drugih, ki
bodo vse drugo, samo narodni Slovenci ne!
Nasprotno časopisje hvali svojo stranko,

ki je na Koroškem vzdrževala toliko let
šolo v št. Rupertu. Stvar moramo malo
korigirati: Civil Metodova družba šole ni
vzdrževala; tu delujejo trije činitelji: prvi
je do sedaj župnik Treiber, ki otroke nabi-
ja, drugi sestre, ki poučujejo in tretji čini-
telj cerkev, ki ga je dajala družba. Prizna-
vamo žrtev družbe, katere je ta zavod
ustanovil v dobi, ko so v nji sodelovali
še vsi Slovenci, ali denar sam bi nam ne
pridobil niti ene slovenske rodbine, ne re-
šil niti enega otroka, živo človeško delo,
goreče človeško srce je tudi tu več, kakor
denar. Naj »narodna« gospoda dela! Do-
koler bodo delali res »narodno«, jih bomo
pozdravljali, jim pomagali, stili na razpo-
lego. Narodno in krščansko delo si ne na-
sprotnujeta in ne moreta nasprotovati. Se-
ve, kjer se bi nam urivala protikršćanska
propaganda pod narodno krinko, bi morali
reči, da to »narodno« stremjenje ni
več pošteno, marveč grda hinavščina!

Koroški še niso kje videli tako krasne
»narodne« manifestacije kot je bil katoli-
ški shod lenskega leta! Naši ljudje morajo
videti, kaj Slovenec premore, ali kje je bi-
la »narodna« gospoda, kako se more kedo
drzniti, tako prireditelj imenovati »proti-
kulturno«? Celovec je krvavo potreboval
že dolga leta, ko je še cvelelo »narodno«
delo, zaslopnika, ki bi očitno nastopal kot
Slovenec, da bi ljudstvo vedelo, da ima v
slučaju sile pred sodnikom prijatelja, ki ne
dela le za plačo, marveč iz ljubezni do na-
roda. Zakaj pa se ni noben narodnih ko-
lovdovij neselil — v Celovec? Prepustili so
to čast in ta užitek — klerikalci! Ta se
naj bori — in naj končno izvije najvišjim
instancam priznanje — vsaj teoretično pri-
znanje — slovenskih ljudskih pravic, ta
naj podaja odvetniškim shodom najvažnej-
ša narodna poročila, ta naj napravi vsa ti-
sta trnjeva pota, za katera ni plačnika, ki
se plačujejo le z napadi po narodnem ča-
sopisju.

Ko moramo zavračati »narodno« pre-
drznost, pa vendar ne bomo trčili, da je
ob meji vse v najboljšem redu. Tu je ne-
varnost, kateri sami nismo kos, ker nas je
premalo, nasprotnikov pa preveč, ker ima
nasprotnik vsa sredstva v rokah, mi pa
imamo le to, kar nabere privatna poštvo-
valnost. V takih razmerah je obramba mo-
goča le do gotovih mej, potem pa mora
pešati. Zlu je treba opomoči z živahnostjo
občevanem proti jugu, treba je iz narodne
celote tiste življenjske krvi, ki nam bo ce-
lila od nasprotnika prizadele rane.

Upujte le v Italijo: V korist obmejnim Slovincem!

Balkanski agrarci.

Ne samo v Avstriji in Nemčiji, ampak
tudi na Balkanu agrarno vprašanje od dne
do dne postaja aktuvalnejše. Kako si no se
je razvil agrarni pokret v Bulgariji od zad-
njih decemberskih volitev sem, je znano.
Agrarna stranka v Bulgariji je danes ne sa-
mo najmočnejša politična, ampak tudi naj-
močnejša gospodarska, oziroma socia na
stranka, katere stremi pred vsem po okre-
pljenju srednjega kmečkega posestva, dočim
zahteva kolikor mogoče večjo obremenje-
njo velesosestva ali pa celo razdelitev pre-
velikih latifundijev, prav kakor namerava-
jo to tudi v Rumuniji.

V Srbiji je kmečkega prebivalstva nad
85 odstotkov. Srbom dele največ pregla-
vice agrarno vprašanje v Novi Srbiji. Ne
samo, da tam niso posestva zarisana v ni-
kakem katastrofu, tako da prav za prav nihče
natančno ne ve, kaj in koliko posestva je
njegovega, — še večje težave povzročajo
turški gospodari. Turki, po milosti turških
vlad gospodari srbskega ozemlja, se tru-
moma izseljujejo, svoja središča, t. j. na-
jemniška prava pa prodajajo srbskim spe-
kulantom, ki so sem in tja hujši gosrodi
kakor so bili Turki; spekulant namreč
računajo pred vsem na dobičkonosen od-
kup svojih pravic. Ko človek več Turkov bo
svoje pravice Srbom prodal, toliko težje
bo stališče srbske vlade pri odkupu: Tur-
ke bi se dalo pač smatrati kot tučce, ki so
zemljo nekaj ugrabili in bi morali biti za-
dovoljni prav za prav s tem, da so se sme-
li nar stoletni rediti od turških srbskega kme-
ta; tega stališča pa vlada domačinom na-
sproti ne bo tako lahko zavzemala. Za to
bi bilo mogoče dobro, če bi srbska vlada
napravila energičen korak, žnekulacije
kratkim potom prenevala in Turke ravn-
no tako razstila kakor so Turki nekaj
srbske gospodarje zapeljali. Iz zgodovins-
kega priznanja rona delati pravne podlage
je pač mogoče na nekaj turških posestih,
po zdravi pameti pa ni treba. K večjemu iz
človek humanitete bi se Turkom pokazala
dojemna primerna polnčina, a drugega
nič. Država naj bi vrela v svojo last vsa
osvojenca turška zemljišča in tam naselila
svoje stanovništvo brez špekulacij.

Tudi v Stari Srbiji se pojavlja agrarni
pokret. Kmetje morajo plačati večino vse-
ga davka, njihove čitajo težko vojaško
dolžnost — kaj čuda, če se počasi razvija
tudi v kmečkih glavah misel dobiti prime-
ren političen vpiv na vlado? Delo ne bo
trajalo, da bomo imeli v Srbiji poleg obsto-
ječih petih strank še šesto, kmečko.

Tudi princa Wieda čakajo v Albaniji
slične težave. Če se bo naslanjal samo na
turške bege in veleposelnike, ljudstvo pa
pustil stradati, potem bo težko kedaj do-
živel v svoji kneževini mir in red. Albanci
so reveži, nimajo družega kakor par izstra-
danih koz in backov, a za tuja de'ati je
težko. Kaj čuda, če se ljudstvo potem rajše
vrže na rop? Agrarna reforma v Rusiji ja-
sno kaže, kaj se da napraviti iz topih in
indolentnih tlačanov, če se jim da še tako
skromna lastnina. Vorašati seveda se je
treba, če ne bodo politični oziri na Turke
prevladali stvarnih potreb. Gotovo pa je,
da bi v Albaniji srednji kmečki stan za mir
in red mnogo več pomenil in vlado princa
Wieda mnogo bolj utrdil, kakor oziri na
prekanjen in nezanesljiv mohamedanski
element, ki ne spada drugam kakor preko
Bospora. Bati se je le, da bo na princa
Wieda in njegovo agrarno politiko bolj
vpilval zgled Bosne in Hercegovine, kakor
bi bilo treba.

Agrarni pokret na Balkanu je sicer še-
le v novotih, a vendar je treba, da ga zasle-
dujemo paznim okom. Vsi vemo, kako ve-
like izpremembe je povzročilo agrarno gi-
banje na Nemškem in pri nas v notranji po-
litiki, in ni dvoma, da bo sčasoma mogočno
volilval tudi na politiko balkanskih držav.
V kakšni smeri, to se pa ne more čisto nič
vedeti.

Grozna brezposelnost v Ameriki.

Koncem januarja je znašalo število
brezposelnih v Zjedinjenih državah Sever-
ne Amerike samo pri železnih in jeklenih
tovarnah nad en milijon delavcev, poleg
tega je bilo tudi skoro 300.000 rudarjev
brez dela. Če se vpošteva vse brezposelne,
znaša to število blizu eden in pol milijona.
Grozna številka, tem groznejša za nas Slo-
vence, ker je med temi reveži veliko šte-
vilo naših rojakov. Izguba na plačah znaša
mesečno okrog 75.000.000 dolarjev, ali
skoraj 375 milijonov kron. Velikanske je-
klene tvornice v Pittsburgu, kjer je usluž-
benih zelo veliko število naših rojakov,
delajo samo s polovico delavci.

V Ameriko so drli ljudje kar trumo-
ma. Enkrat je moralo priti do tega, da je
tam zmanjkalo dela za vse. Izseljenci, ki
so tam pričakovali dobrega kruha in udob-
nega življenja, sedaj s strahom pričakuje-
jo, kaj bo. V domovino ne morejo s praz-
nim žepom. Marsikak posestnik si je iz-
posodil denar na posestvo in odšel z naj-
boljšimi nadami čez lužo. Sedaj ima od te-
g dolg za pot v Ameriko in dolg bo mora-

I. ISTEK

Iz dneva ka sibirskega turista.

Spisal V. Korolenko. — Poslovenil Fodor
Aleksejevič.

Ujede.

Ko sem v mojem poštenem vozu do-
spel do broda, se je že temnilo. Sveža sa-
pa je vela nad širno vodno gladino in ga-
la njene valčke enakomerno proti skal-
natemu obrežju. Oddaleč so zaslišeli bro-
dniki zvonjenje zvoncev moje troupege in
so me čakali s svojim brodom. Končno sem
bil na mestu; voz so zapeljali gor, odve-
zeli brod in veselo so udarjali vali ob bok
našega broda; krmar ga je odrinil od be-
ga in bolj in bolj je izginjalo obrežje izpred
naših oči, kakor bi ga odnašali valovi, ki
so udarjali vanj.

Razven našega voza sem zapazil na
brodu še dva druga. Na enem sem mogel
razločiti ne več mladega, krepkega moža,
ki je bil najbrže trgovec, na drugem pa tri
mlade ljudi, najbrže brezskrbne malome-
ščare. Trgovca je sedel nepremično na
svojem vozu, se varoval pred vetrom z za-
vihanim ovratnikom in se ni zmenil za
svoje slučajne sopotnike. Nasprotno pa so
bili mladi ljudje zelo veseli in zgovorni.
Eden izmed njih, ki je škilil in ki je imel
rinjeno nosnico, je igral na svojo harmo-
niko vesele melodije in pel s svojim suro-

vim glasom pesmi, katerih hripave glasove
je nosil večer čez širno, presto gladino
reke. Drugi, ki je imel v roki steklenico
žganja in kozarec, je nabil žganja mojemu
vozniku, in le tretji, zdrav mož pri tride-
setih letih, krepak in lep, je ležal iztegnjen,
glavo naslonjeno na roko, v svojem vozu
in zasledoval s premišlujočim pogledom
nad nami na nebu plavajoče sive oblake.

Že dva dni sem bil na poti iz gubernij-
skega mesta N., in vedno iznova so me
srečavale te postave. Mudilo se mi je in
počoval sem po opravkih, in vedno sem se
sešel s tem trgovcem z vozom na dveh ko-
lesih in dobrotarjem konjem, vedno s tem
brezskrbnimi malomeščani z močnimi
konji; vedno so mi sledili, po vsakem krat-
kem počitku sem jih našel na potu ali ča-
kajoče me na kakem brodu.

»Kdo so?« sem vprašal mojega voznika,
ko je stopil k vozu.

»Kostjuška s tovariši«, je rekel izogi-
bajoč se.

»Kdo?« sem vprašal še enkrat, ker
mi je bilo omenjeno ime popolnoma nezna-
no. Voznik mi najbrže ni hotel povedati
ničesar natančnega, ker bi našin pogo-
vor sopotniki lahko slišali. Obrnil se je in
pokazal v smeri po reki.

Ozrl sem se v pokazano smer. Po ši-
roki vodni gladini so se vzdigovali temni,
visoki valovi, nad katerimi so krožili veliki
beli vodni ptici, podobni tonovščam, se
nenadoma potapljali v vodo in hitro zopet

* Rusko »čajka« (Larus, Möwe).

poiskali višino, napolnjujoč ozračje z div-
jim kričanjem.

»Ujede!« je pojasnil, ko je dospel
brod do brega in bila odpeljana naša tro-
uprega na cesto.

»Ti meščani so isto«, je nadaljeval, »ni-
majno niti posestva, niti hiše. Polje so ba-
le imeli, pa tudi to so prodali. Sedaj se po-
trepajo po cestah in so nevarni.«

»Ali ropajo?«

»Da, ropajo. Enemu potniku vzamejo
z voza kovčeg, drugemu ukradejo denar in
živež — to je njihovo opravilo... In če
se jim slabo godi, uropajo tudi nam, voznik-
kom, zadnjega konja od voza. Saj smo tudi
mi ljudje, zaspimo — pa so že tu. Kostju-
ški je eden izmed nas voznikov z bičem
ranil nos. Da, to je res... Ta Kostja — je
najstrašnejši človek. Sedaj nima nobenega
tovariša; enega je imel, pa je bil ubit...«

»Tako?«

»Da, zasačili so ga pri delu. Ni se mu
posrečilo. Dobil je svoje plačilo.«

Pripovedovalec se je smejal v brado.
»Najprej so mu posekali prste, enega
za drugim, nato so ga žgali z žarečim že-
lezom, nasadili na kol in ga pustili. In po-
ginil je, pes!«

»Ali si morebiti znan z njimi? Zakaj
so ti ponudili žganja?«

»Znani smo«, je rekel mrmraje, »tudi
jaz sem jim ponudil mnogokrat žganja, kajti
ti so vedno nevarni. In zapomni si: Kostju-
ška se gotovo ne vozi nocojšnjo noč brez
namena... Zastonj ne upreže konj. — Plen
ima pred očmi, vrag! Tudi neki trgovec je

bil tam,« je premišljujoč rekel, »ali je on,
katerega...? Toda ne, ta ni tak. In pri
njih je tudi neki novinec, ki ga še nisem
videl do sedaj.«

»Ki je ležal v vozu?«

»Da, da... najbrže je tudi on eden
njihove vrste. Krasen dečko!«

»Veš, gospod, ne vozi se ponoči!« je
rekel nenadoma in se obrnil k meni, »ali
ne sledijo morebiti tebi, psi?«

»Ali me poznaš?« sem vprašal.

»Kako«, je odklonivši rekel. »Govore,
da se bode peljal tu skozi neki kudinovski
uradnik iz mesta; mene ne zanima.«

Gotovo so me poznali. Z vlado sem
bil zapleten v neki proces za brate Kudino-
v in sem ga pred nekaj dnevi ugodno
dovršil. Moji klientje so bili v tej okolici
zelo znani, da, v vsej zahodni Sibiriji in
proces je zbudil veliko zanimanja. Ko sem
dobil precejšnjo vsoto denarja, sem hitel v
N. N. Časa nisem imel veliko, pošta v N.
N. je šla zelo redko; zato sem vozil denar
s seboj. Vozil sem se dan in noč brez pre-
stanka, čestokrat sem zavlil tudi z glavne
ceste, da bi pridobil več časa, vsled tega
mi o mojem potovanju nastala govorica,
ki je mogla zbuditi cele trume teh ropar-
skih ptic, ni bila ravno tolažilna.

Pogledal sem okoli sebe. Vkljub temi
sem zagledal pred seboj na poti hitro tro-
uprego, in v majhni razdalji od nje — tr-
govčev voz...

napraviti, če bo hotel priti domov. Naših ljudi se je bila lotila neka bolezen za izse-ljevanje. Sedaj bodo morda ozdravili; sam-o zdravilo bo precej drago. Od Amerike bo marsikoga glava bolela. V Ameriki so se po raznih »salunih« privadili zapravljaju in veseljačenju. Tam je to šlo, ker so vsak teden dobili v roko nove dolarje. Kako bo pa s temi ljudmi, ko se vrnejo nazaj v domovino? Ameriki jim je izpila fizične sile. Amerika jim je ubila moralne sile! K-j bodo ti ljudje počeli doma?

Če vpoštevamo stroške za potovanje v Ameriko in nazaj in k temu prištejemo izgubo telesnih sil, ki so jih naši izseljenci izgubili v Ameriki, pa primerjamo s tem, kar so domov poslali, vidimo prav lahko, da nam je Amerika neprimerno več škodovala, kakor pa koristila. Korist od tega imajo le parobrodarske družbe in njih agenti, potem pa ameriški salunerji (gostilničarji), ki so spravili v svoje žepce milijone trdo prisluženega denarja. Pri vinu, šnopsu in kartah so ginili zasluzki; domovina pa je pešala na izgubi mladih sil. Amerika je ubila stotisoče našega ljudstva. Ko se bodo ti ljudje vrnili, bodo samo v nadlego. Poljskega dela so se odvadili, odvadili so se domači hrani in starim običajem. Če bodo hoteli domov živeti tako, kakor v Ameriki, in to je pri mnogih pričakovati, bo kmalu lepo število naših kmečkih domov na bobnu. Bela Krajina in postojnski politični okraj sta pri tem najbolj prizadeta.

Paroplovne družbe sedaj že spekulirajo na povrat izseljencev v Evropo. Po ameriških listih so napravili silno kričečo reklamo, kako po ceni se pride sedaj — domov v Evropo. Dobiček le-tem nikakor ne odide.

Kam jadramo?

Pot nizdol v sužnost nam kaže Francija. Resnica je sicer, da imajo Francozi največ kapitalov, a ravno tako je res, da ima Francija kot država največ dolgov. Njen državni dolg znaša danes okroglo 40 milijard frankov. Obresti so sicer na Francoskem majhne, vendar bodo plačali na leto okrog 1500 milijonov frankov. — Za vojsko in mornarico bodo izdali letos okrog 1200 milijonov. Oboje skupaj pa znese 2700 milijonov frankov. — Francoski budget bo imel v izdatkih okrog 3500 milijonov frankov. Ako odštejemo od te vsote onih 2700 milj. nam ostane še 800 milijonov frankov za vse druge državne potrebe. V teh 800 milijonih so plače uradniške in pokojnine, ki vzamejo gotovo večjo polovico zase. Koliko pride torej za kulturne namene? Malo, prav malo, niti ena desetina vseh izdatkov.

To razmerje postaja pa leto za letom bolj neugodno, ker se stroški za obresti in vojaška bremena hitreje množe kot pa rastejo državni dohodki. Zato smemo sklepati, da kmalu pride čas, ko bodo v francoskem budgetu le še trojne vrste stroški, obresti, vojska, uradništvo.

Leta 1920. bo izgledal francoski budget v stroških nekako takole. Vseh stroškov 4.000 mil. frank. — Za obresti dolga 2.000 mil. fr. za vojsko in mornarico 1.500 mil. fr. za upravo 500 mil. frankov, to je skupaj 4.000 mil. frank.

To se pravi: polovica vseh dohodkov se porabi za obresti državnega dolga. Druga polovica pa za vojsko in uradništvo, ki imata nalogo to gospodarstvo braniti in vzdrževati.

Pri tej stopnji pa se razvoj nizdol ne bo ustavil, ampak pojde dalje. — Viri državnih dohodkov bodo usahnili, ako jih vlada iz državnih dohodkov ne goji in varuje. Davki bodo postajali vedno težji in neizterljivji, dolgovi državni in njih obrestovanje bo vedno rastlo. Da se vzdrži ravnotežje v budgetu, bo treba začeti varčevati in sicer najprej pri vojski in mornarici. Vsled tega bo moč in veljava države v mednarodni tekmi padala. Ko pri vojski ne bo mogoče nič več pristržiti, pridejo na vrsto uradniške plače in penziji, ki se jim deloma zmanjšajo ali neredno izplačujejo, kakor se n. pr. že godi v Turčiji.

To pojde tako dolgo naprej, da se bo nekega dne državna ura ustavila, potem pride — konec.

Jeseniške novice.

j Predavanje priredi Delavsko strokovno društvo na Savi v Delavskem domu jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer. Predava župnik Skubic o zavarovanju delavstva zoper nezgode. Vsi delavci k važnemu strokovnemu predavanju!

j Jeseniški sokoli so se skregali ter pometali nekatere rogovileže iz odbora; kar jih je še ostalo, so pa tudi rogovileži. Baje so se morali sokoli zavezati, da nihče ne bo pohajal k službi božji. Na takih načelih morejo biti organizirani le rogovileži.

V varstvo domače čevljarke obrli.

Velikanska je konkurenca, ki jo naši domači čevljarji obrti prizadevajo inozemski tovarniški izdelki, zlasti oni iz Nemčije. Ta konkurenca se je v toliko meri razpasla še-le v zadnjih petih letih. Iz nemških statističnih naznanil je razvidno, da je Nemčija leta 1908 izvozila v Avstro-Ogrsko za 935.200 mark čevljev, leta 1913 pa že za okroglo 10.800 milijona mark. Še gorostasnejše številkje nam pa o tem podaja »Statistični pregled o zunanji trgovini avstro-ogrsko monarhije leta 1913«, katerega izdaja dunajsko trgovinsko ministrstvo. Po teh podatkih je znašal celokupni uvoz nemških tovarniških čevljarjskih izdelkov iz usnja od januarja do novembra 1913 nad 16 milijonov kron (krog 13 milijonov mark). Največji del odpade na čevlje, ki tehtajo par po 600 do 1200 gramov, torej na srednjo kakovost, vsled česar so mali čevljarji obrtniki, ki se morajo predvsem pečati z izdelavo kvalitetnih del, tembolj prizadeti. Vedno večje specializiranje v nemški čevljarjski fabrikaciji ta škodljivi razvoj le še pospešuje.

Prizadeti avstrijski mali obrtniki z vso pravico zahtevajo večjega carinskega varstva pred to uničujočo konkurenco. Dosedanja carina je povsem nezadostna in urejena naravnost na korist nemškemu uvozu; plačuje se po teži, in sicer od čevljev, ki tehtajo par nad 1200 gramov, po 70 K za met. stot, za 600 do 1200 gramov po 94 K in za čevlje, ki tehtajo par 600 gramov in manj, po 106 K za meterski stot. Ta carina se torej ne ozira na kakovost, marveč le na težo. Avstrijski obrtniki zahtevajo, da se v bodoče to izpremeni in uvede carina po kakovosti in paru. V podrobnostih zahtevajo, da se določi za luksurične čevlje po 3 do 4 K, za srednjo kakovost po 2 do 3 K, za navadne čevlje po 1 do 2 kroni carine za vsak par čevljev. Nemci (iz Nemčije), ki se proti taki carini seveda z vsemi štirimi branijo, so preračunili, da bi navedena carina zvišala dosedanje carino: za fine čevlje do 600 gramov teče za 500 do 800 odstotkov, za čevlje 600 do 1200 gramov teče za 200 do 500 odstotkov in za čevlje, ki so par težji nego 1200 gramov, za 20 do 240 odst. Taka carina bi izdatno varovala koristi naših domačih obrtnikov, zato je na vso moč zeleti, da se sprejme v bodočo novo avstrijsko-nemško trgovinsko pogodbo.

HRVAŠKI SABOR.

V seji dne 13. t. m. je pričel sabor razpravljati o predlogi, po kateri naj se ustanovi narodno-gospodarski oddelek pri vlad. Ban Skerlec je odgovarjal na Novakovo interpelacijo o mažarskih šolah. Rekel je, da vladi ni znano, da delujejo na Hrvaškem agitatorji za otvoritev mažarskih šol. Hrvaška vlada zavzema stališče, da se morajo čuvati narodne koristi Hrvatov in Srbov, a samoobsebi umljivo zavzema tudi stališče kulturnega liberalizma in mora zato dovoljevati, da se odvarjajo tudi drugojezične šole tam, kjer je potreba postavno utemeljena. Vlada bo strogo na to pazila, da se bodo vpoštevala določila postavne in da se v mažarske šole ne bo noben hrvaški otrok sprejel. Mažarsko šolsko društvo Julian se je obvezalo, da bo to določilo izvajalo. Načelno in splošno se mažarske šole ne morejo prepovedati. Posl. Novak je banov odgovor vzel na znanje, ker govor dokazuje, da ban propagira mažarske šole in mažarski jezik na Hrvaškem, kar mora hrvaško ljudstvo znati. Po teh besedah nastane v zbornici močan ropot; ko se poleže, so nadaljevali z interpelacijami.

KORUPCIJA NA OGRSKEM.

Ogrski brzojavni urad poroča z ozirom na izjavo Kristoffyja, da je tistih 350 tisoč kron, ki jih je dobil od splošne prometne banke, porabil v politične namene, da sta ravnatelj banke Tibo in Schwarz izjavila: Kristoffyju je banka izplačala 350 tisoč kron zato, da izposluje dovoljenje za igralnico baje za politične namene, ne da bi mu bilo treba polagati račun, zakaj da je denar porabil. Kristoffy je sprejem denarja s pobotnicami potrdil. — Iz vsega sledi, da je porabil Kristoffy denar za se.

NOVI AVSRIJSKI POSLANIK V PETERBURGU.

Grof Szapary je 11. t. m. več časa konferiral z Berchtodom in je 12. t. m. odpotoval v Peterburg, kjer pa izroči le carju svoje poverljivo pismo in se čez 14 dni vrne nazaj na Dunaj. Ruski poslanik Šebeko pride kmalu na Dunaj.

ANGLEŠKA MOČ NA MORJU.

Koncem leta 1914. bo imela Anglija 8 dreadnoughtov, 16 križark in 37 torpedovk, leta 1915. pa 3 dreadnoughte, 26 križark in 17 torpedovk več nego cela trozveza skupaj.

GRŠKE PRIPRAVE.

Grčija osnuje pet armadnih zborov in štiri divizije. Generala Moskopolos in Damianos sta odšla iz Soluna v Makedonijo, da organizirata vojno službo proti eventualnemu vpadu četašev. Razreda 1892. in

1893. makedonskega za vojno službo sposobnega prebivalstva razun judov sta pozvana pod orožje. Veniselos je bil včeraj iz Belgrada nujno telegrafično pozvan v Atene.

GIOLITTI V SKRIPCIIH.

Proti Giolitti'evi predlogi o civilni poroki so se z veliko vmeno dvignili italijanski katoličani, na čelu jim škofe. Padovanski škof je izjavil, da so bili katoličani vedno zvesti državljanji, toda v tem slučaju morajo pokazati, da treba bolj ubogati Boga, nego ljudi. Zmerni liberalci kažejo veliko pravičnosti nasproti temu katoliškemu gibanju in odkrito priznavajo, da je Giolitti s to predlogo hotel zgolj pridobiti si radikalce. Stvar se mu je pa očitno slabo obnesla in ga bo ta predloga po vsej priliki vrgla — njega, ki je tako srečno premagal vse nevarnosti radi libijske vojne pohoda. Že se imenujejo tudi razna imena glede njegovega naslednika na predsedniškem ministrskem stolcu; največ upanja ima menda Emanuel Orlando, dasi bi bil Salandra vs'ed svojega nagibanja na konservativno stran pripravljen za to mesto.

Ljubljansko občinsko gospodarstvo.

Proti proračunu mestne občine ljubljanske za l. 1914. sta vložila obč. svetnika Ivan Kregar in Ivan Štefe naslednjo pritožbo na deželni odbor kranjski:

Proti proračunu mestne občine ljubljanske podpisana ugovarjava v odprtem roku in sicer iz sledečih razlogov:

Poročilo gospoda župana ljubljanskega na finančni odsek priznava, da so se posojila mestne občine ljubljanske dovoljena vsled sklepa visokega deželnega zbora kranjskega za gotove namene, porabile za vse druge potrebščine. Tako posojilo 800.000 kron, namenjeno za zgradbo tržnice, 200.000 K za zgradbo delavskih hiš, 360.000 kron za zgradbo ljudske šole. Sedaj pa ni ne denarja za te namene, in ni navedenih zgradb. Dotično dovoljenje visokega deželnega zbora, da se sme to posojilo za druge namene porabiti, se ni nikdar naprosilo. Če je že ta postojanka v računih mestne občine nepostavna, je tembolj nepostaven znesek, ki se postavi v proračun za amortizacijo in obrestovanje tega posojila. Istotako so se velike vsote iz raznih fondov brez dovoljenja deželnega odbora porabile, kakor priznava gospod župan sam v navedenem poročilu.

Da se napravi jaseen pregled vsega občinskega gospodarstva, se morajo vsi računski zaključki občine ljubljanske od tistega časa, ko so se pričele te nepostavne transakcije na novo sestaviti, izračunati dolžna vsota, obresti in obrestij obrestij. Le na ta način se dožene v koliko je bilo gospodarstvo nepravilno, in kako se naj zopet spravijo računi v red in na postavno podlago. Ko se vsi ti računski zaključki leta nazaj popravijo in ko se pokaže dejansko stanje mestnega gospodarstva, se mora občinski svet ljubljanski obrniti na deželni zbor in prositi s konkretnimi predlogi za sanacijo tega nepravilnega gospodarstva. Dokler pa niso vsi ti računski popolnoma v redu, toliko časa ni mogoče občinskemu svetu sklepati o kakem proračunu, kajti vsak proračun se naslanja na prejšnje računske zaključke, in če so ti nepravilni, je tudi proračun nepravilen. Razvidno je nadalje, da je mestna občina črpala iz fondov, ki so bistveni del samostojnih podjetij, kakor elektrarna in vodovod. Vsako teh podjetij mora imeti po štatu svoj rezervni sklad, ki se ne sme za druge namene rabiti, kakor samo za namene označene v dotičnem statutu. Ta rezervni sklad služi za pokritje eventualnih naprav ali izgub, in mora biti naložen v gotovini, da je vedno dana možnost v slučaju potrebe dejansko razpolagati z rezervnim zakladom. Sedaj tega ni. Ugovarjamo proti temu, da ni rezervni sklad naložen v gotovini, da se ne obrestuje, in da se je polastila mestna občina tih fondov. Dognati se mora tudi ali so se te manipulacije vršile z vednostjo občinskega sveta ali ne, in zakaj ni mestni knjigovodja, kot zaprisežen uradnik, ki mora imeti preden kak vsoto likvidira blagajni v izplačilo, temu ugovarjal, če ni imel v rokah postavno dovoljene pravice. Dognati se mora dalje, kdo da je kriv te manipulacije, in kdo je eventualno odgovoren povrniti to ogromno škodo, katero je trpela občina oziroma ljubljanski davkoplačevalci, vsled te nepostavne in nedopustne manipulacije z občinskim premoženjem.

Prosimo iz navedenih razlogov, da veleslavni deželni odbor razveljavi sklep občinskega sveta z dne 30. decembra 1913 s katerim se je sprejel proračun za leto 1914 in ukaže takojšnjo ureditev vseh računskih zaključkov od tistega časa sem, odkar se je

pričelo na navedeni način nepravilno gospodariti, in ustavi izplačevanje amortizacijske kvote onega posojila pri mestni hranilnici, ki se je proti sklepu visokega deželnega zbora porabil v popolnoma druge namene, kakor to določuje dotični sankcionirani deželni zakon. Vsi podrobnejši podatki se dobe iz poročila mestnega župana za finančni odsek občinskega sveta. V detajlih izpodbljava proračun v sledečih točkah:

Ad I. »Uprava v občini«: Potrebščine:

1 a) »Funkcijska pristojbina župana« v znesku 8000 K. Ta funkcijska pristojbina je očitno previsoka, kajti posli mestnega župana ljubljanskega gotovo niso tako obsežni kakor posli deželnega glavarja kranjskega ali katerega si vodi izmed deželnih odbor-nikov, in vendar imajo ti gospodje samo 7200 oziroma 4000 K funkcijske pristojbine. Zato naj se ta pristojbina primerno zniža oziroma čisto črta.

1 b) »Stanarina županova« 2000 K. Ta pristojbina naj se črta. Gospod župan ima sedaj ravno tisto stanovanje, kakor ga je imel prej, ko še ni bil župan. Večjega stanovanja kot župan tuda ne rabi, za oficijelne sprejeme strank pa ima itak na magistratu krasne prostore, glede katerih nimava nič ugovarjati, če se jih še nekoliko zlejša.

1 c) Funkcijska pristojbina Franu Černagoju, 80 K, naj se črta. On nima nič več opravka kakor drugi okrajni načelniki, in če lahko drugi brezplačno delajo, tudi on to lahko stori.

Ad 2 a) Plača za ravnatelja magistratnih uradov, 7900 K naj se primerno zniža. Plače se dajejo anticipatno. Mesec januar že poteka, torej za mesec januar ravnatelj, ki ga še ni gotovo ne dobi plače, ne glede na to, da bo gotovo imenovan ravnateljem eden izmed sedanjih uradnikov za katere so pa plače itak vstavljene. Tukaj bi se smela vstaviti diferenca med sedanjo plačo dotičnega uradnika in pa med pravo ravnateljsko plačo.

Ad 5 d) Že lani sva se pritožila proti več začasnim slugam in pomožnemu uradništvu in sicer z utemeljitvijo, da ta mesta začasnih slug lahko opravljajo tisti bivši definitivni mestni policijski stražniki, ki od državne policije niso bili sprejeti, k čemur pripomniva, da tudi za to ni potrebe, ker imajo na magistratu za posle, ki jih opravljajo začasni slugi navedeni pod 5 b) dovolj drugega osebja. Predlagava naj se vsi zneski ad 5 b) kar jih je bilo nanovo vpostavljenih pod sedanjim županom črtajo in naj visoki deželni odbor opozori gospoda župana, da bo osebno odgovoren, če bo vkljub pritožbi obdržal te slugi v službi in jih plačeval, seveda če in v koliko se bo najini pritožbi ustreglo.

Ad 9 b) »Drugi potni stroški«. Ker je za potne stroške pod 9 a) in pod 6 c) zadosti oskrbljeno naj se ta postavka po 1000 K črta.

Ad 12 predlagava črtanje dispozicijskega fonda 3000 kron, ker ne veva, v katere namene ta fond služi in ker smatraya, da se lahko v občinski upravi ljubljanski vsak tudi nepričakovan izdatek lahko zaračuni pod posameznimi postavkami, ki so itak visoko zaračunjene. Taka postavka sploh ni upravičena v občinskem gospodarstvu, kjer se zahteva natančna napoved namena.

II. »Uprava mestne imovine«: Potrebščine:

Ad 1 b) Grajava postavko števil. 3 »Za mestne delavce« 2000 K, to pa zaradi tega, ker se nama ta način zaračunjevanja ne zdi pravilen in ker sva prepričana, da se toliko v resnici za glede mestnih poslopij potrebna dela, mestnim delavcem ne izplača. Zlasti prosiva, naj deželni odbor poizveduje, če je kaj resnice na tem, da baje mestni delavci opravljajo razne posle za posamezne uradnike med časom, ki bi ga morali dati na razpolago mestu. Nama dvema se sicer zdi to neverjetno, vendar z ozirom na to, da se po mestu toliko o tem govori, bi bilo umestno zaradi pomirjenja občinstva tudi to v jasnost spraviti.

Ad I. i) »Razsvetljava in vzdrževanje mestnega doma«. — Postavka 3800 K naj se črta, oziroma primerno zniža. Mestna občina naj skrbí, da dobi kritja za razsvetljavo in vzdrževanje mestnega doma od strank, oziroma od družtev, ki Mestni dom rabijo. Prosiva, naj deželni odbor pozveduje pod kakšnimi pogoji so se dvorana in drugi prostori Mestnega doma oddajali društvom v minulih letih, na kar se bo dalo dognati, da je mestni dom objekt, ki mora nositi vsaj stroške za vzdrževanje in razsvetljavo, neglede na to, da so za mestni dom v potrebščinah še drugod zneski zaseženi, tako na primer med davki za mestna poslopja. Sicer bi pa občinska uprava, ki je v tako slabih finančnih razmerah kakor

Ljubljanska morala biti nasproti bolj ali manj potrebnim društvom nekoliko manj munificenta.

Ad 1 1) »Razni stroški« 1200 K. Ker je itak bogato poskrbljeno v drugih postavkah za potrebe uprave mestne imovine in ker se najdejo postavki o drugih stroških še drugod, naj se ta postavka črta kot nepotrebna.

Ad 2. Potrebščine grajava, vse postavke potrebščine (pasivne obresti) in pokritja, ker smatramo, da ti zneski niso pravilno oziroma, da so nepravilno izračunjeni. Zato predlagava naj se računi preiščejo in po potrebi grajava postavke znižajo oziroma popravijo in eventualno črtajo.

Ad 4 1) Iz istega razloga kakor ad 1 1) predlagava tudi črtanje te postavke po 1400 K.

Ad 5 »Ljubljanski grad«. Ljubljanski grad je, če primerjamo potrebščino 6160 kron s pokritjem po 2000 kron, za 4160 K na leto pasiven. To odgovarja vsaj glavnici po 100.000 K. Zato grajava vse posamezne postavke potrebščine, zlasti ono pod točko e) in pod f) in g). Če ima mestna občina na gradu paznika s plačo 600 K, bo vendar opravil tudi tiste posle, ki jih opravlja takozvani hišni oskrbnik. V kolikor pa sam tega ne zna, saj imajo vendar na magistratu dovolj uradništva, ki bo to delo opravilo.

Grajava pa tudi pokritje. Nekatera stanovanja so očitno preceno oddana. Kolikor sva izvedela ima na primer A. Berce stanovanje na gradu, ki je vsaj toliko vredno kot ono Fethi Frankheima ali Martina Burje, in vendar plačuje komaj polovico tega kar ona dva. Predlagava naj se te postavke primerno zvišajo.

Ad II. »Uprava mestne imovine«: Pokritje:

Ad 2 a) Obresti od obligacij. Proračun za l. 1913 je izkazoval pri tej postavki 8620 K, proračun za leto 1914 pa izkazuje 53.696 K. Kje je iskati razloga za tako velikansko diferenco? Mirno, lahko trdimo, da je bila lanska postavka prenizka, enako tudi letošnja. Veliko se je govorilo in pisalo, kako lepe dohodke prinaša mestni občini plinarina, od katere ima mestna občina papirje v rokah. Očitno je tukaj premalo izkazanega pokritja iz tega naslova. Predlagava naj visoki deželni odbor preišče in pregleda račune, v koliko je mestna občina udeležena pri plinarni oziroma koliko jej nje deležništvo pri plinarni nese. Če se bo to izvršilo se bo gotovo izkazalo, da je treba to postavko, ki jo grajava še znatno zvišati kar s tem izrečno predlagava.

Ad 3 a) Pri mestni užitnini izkazuje proračun pokritja samo 93.268 K. To je gotovo samo diferenca med prejemki in izdatki te panoge mestnega podjetništva. Znano nama je, da mestna užitnina oziroma nje dohodki rastejo od leta do leta in vendar najdemo na primer v proračunu za 1905 na strani 22 takratnega proračuna isti znesek kakor za 1914. Isto velja o letu 1904 (glej stran 21 proračuna za 1904). Naravnost neverjetno je, da bi dohodki mestne užitnine ostali skozi 10 let neizpremenjeni. Ta postavka tedaj očitno ni pravilna. Zato predlagava naj deželni odbor dohodke mestne občine iz te panoge preišče in vstavi v proračun primerno višji pravilni znesek.

Ad 3 d) Napačna je postavka glede gostiščine. Vsaj v toliko, kolikor presega znesek 140.000 K. Zato predlagava črtanje dotičnega zneska 60.000 kron.

Ad 3 m) Kot prenizko grajava postavko glede davka od prirastka na vrednosti. Prosi se naj se ta postavka primerno zviša.

Ad 5 b) Kot prenizko grajava postavko 40.000 K od mestne elektrarne. Mestna elektrana po izjavi gospoda podžupana prinaša mestni občini »kraljevska darila«, ki morajo gotovo biti višja od 40.000 K. Predlagava, naj se dotični računi preiščejo in vstavi v proračun pravilni znesek.

Ad 4 b) Od travnika pod Turnom plačuje »Sokol« znesek 200 K. Ta znesek je očitno prenizek, ker primeroma najemnina bi znašala veliko več. Naj visoki deželni odbor da najemniško dolžnost preceniti in postavi v proračun primerno višji znesek, oziroma naj poizveduje, če je mestna občina pogodbeno vezana, da mora dati ta travnik v najem za letnih 200 K, v katerem slučaju seveda tega dela svoje pritožbe ne vzdržuje.

III. »Ceste, ulice, trgi in sprehajališča«: Potrebščina:

Ad a 3, ad b 2, ad c 3, ad e 3. Za mestne delavce izdaje občina, kakor kaže proračun, 66.000 K na leto. Kolikor nama je znano, delavci pri mestni občini niso splendidno plačani, in vedno opravičeno tožijo zaradi prenizkih plač. Na drugi strani se nama zdi, da je z ozirom na število v resnici

uslužbenih delavcev v proračun vstavljeni znesek 66.000 K tolik, da se najbrž računi za druge, tudi potrebne in umestne izdatke pokrivajo iz teh postavk za delavce. Prosi se, naj deželni odbor tozadevne račune preišče in v proračun vstavi primeren znesek.

III. Potrebščine. V proračunu ne tiskana postavka:

Mestni občinski svet je votiral za potrebščine tega poglavja (znabiti tudi za potrebščine drugih poglavij?) znesek po 10.000 K, ki služi, kakor se je reklo, »za razne cestne potrebščine«. Ker je v detajliranem proračunu tako za potrebščine tega kakor tudi za potrebščine drugih poglavij dovolj oskrbljeno, predlagava črtanje tega zneska, zlasti tudi z ozirom na slabo finančno stanje mestne občine.

III. »Ceste, ulice, trgi in sprehajališča«: Pokritje:

Ad 2. Kanalska pristojbina po 40.000 K v mestnem proračunu ne bi smela biti zasežena, ker je to pokritje, ki v danes obstoječih postavkah ni utemeljeno. Zato predlagava črtanje tega zneska.

Ad 3 c. »Odškodnina plinarne za mestni svet 10.000 K«. Ta postavka je očitno prenizka, ker plinarina, ki ima tolikšne dobičke od mestne občine, lahko plačuje višjo odškodnino. Predlagava naj visoki deželni odbor preeni primernost odškodnine in postavi primerno višji znesek v proračun. V slučaju, da se visoki deželni odbor iz morebitne pogodbe prepriča, da sme mestna občina le ta znesek zahtevati, seveda tega dela pritožbe ne vzdržuje.

Ad IV. »Zdravstvene in blagotvorne zadeve«.

Ad c. Tukaj zahteva pod točkami 1—6 mestni magistrat 14.626 K za »razne potrebščine«. Skoraj polovico od tega, to je 6000 K se hoče brez vsake specifikacije kot »drugi izdatki«. Ker je itak oskrbljeno dovolj za pokritje vseh potrebščin, predlagava črtanje tega zneska, ali vsaj znatno znižanje.

Ad 2 č., 2 »Podpore za zdravstvene in blagotvorne zadeve«. Ta postavka v znesku 8000 K je presplošna in je v popolnem nasprotju s ostalim proračunom, kjer se po nekod po par kron specializira, kam da gredo in od kod da pridejo. Tukaj se pa brez vsakega detajliziranja kar 8000 K zahteva. Če imajo mestni občinski svetniki pravico sklepati in odločati, ali naj ima na primer Alojzija Pirh plače 1700 K več ali manj, dalje ako imajo pravico sklepati, če naj ima sirota zdravnik. Finca 140 K več ali manj, dalje, če ima pravico sklepati ali naj se plačuje za vzdrževanje električnega zvonca v Ljudski kopeli 15 K več ali manj in končno, ali naj plačuje ljubljansko drsalno društvo priznavalo najemščino 1 K več ali manj, potem ima pač tudi pravico sklepati o tem, kaj naj velja kot podpora za zdravstvene in blagotvorne zadeve, zlasti pa tudi kdo naj te podpore deli. Predlagava, da se ali ta postavka črta iz proračuna, ali pa mestnemu magistratu naroči, da ima vsak nameravani izdatek na račun te postavke predložiti mestnemu občinskemu svetu v sklepanje.

Ad V. »Šolstvo, znanost in umetnost«. Že lani sva grajala visoke izdatke za kurjavo v šolah. Istotako grajava tudi letos vse postavke za kurjavo po raznih šolah. Prosi se, da se tozadevni zneski primerno znižajo, kakor se bo to dognalo za potrebno na podlagi revizije visokega deželnega odbora.

Isto kakor o kurjavi, velja tudi o razsvetljavi, glede katere vse zneske grajava in predlagava znižanje.

Ad »Razni stroški«: »Dramatičnemu društvu 12.000 K«, predlagava, da se ta postavka iz proračuna črta, ker dramatično društvo kot tako ne vzdržuje več gledališča in ne prireja predstav. Če je mestni občini na tem, dati podporo v višini 12.000 K za prirejanja gledaliških predstav, seveda niso proti temu, toda ta denar naj se da na razpolago mestni gledališki komisiji in naj mestni magistrat izposluje tozadevni sklep mestnega občinskega sveta.

Iz istega razloga predlagava črtanje postavke po 20.000 K kot podpore Dramatičnemu društvu, ki je izkazana pod »Druge izredne potrebščine«.

Z ozirom na slabo finančno stanje mestne občine, grajava sledeče postavke v poglavju »Druge izredne potrebščine«:

4. »Tujski promet«. Mestni občinski svet je votiral 16.000 K. Črta naj se znesek, ki ga mestna občina rabi samo za Sokolski izlet to je štirinajst tisoč kron. Če je mestni občini za povzdigo tujskega prometa naj prispeva z višjim zneskom tozadevni deželni zvezi.

»Vzdrževanje Simon Gregorčičeve ljudske knjižnice«. Predlagava črtanje

celega zneska po 3000 K. Sicer pa ta knjižnica ne služi v toliki meri prosvetnim namenom, da bi zaslužila 3000 K. Ta knjižnica ima takorekoč skupne prostore s politično pisarno narodno napredne stranke in sva izvedela, da so, ne veva, ali funkcionarji ali uslužbenci te knjižnice dajali dijakom srednje šole »Svobodno misel«.

»Razne izredne potrebščine 10.000 kron.« Predlagava črtanje celega zneska, ker bi bil to čisto navaden dispozični fond.

Z ozirom na vse to izpodbijava tudi končne sklepe mestnega občinskega sveta in sicer:

1. onega, ki odobrava proračun. Predlagava, da deželni odbor vpoštevajoč gorenje pritožbe številke redne ter izredne potrebščine, kakor tudi rednega in izrednega pokritja ter končnega primankljaja rektificira;

2. onega, ki določa pokritje primankljaja. Tukaj predlagava, da se ne odobri pobiranje 35% doklade od direktnih državnih davkov, enako gostiščine v dosedanj višokosti. Visoki deželni odbor naj tudi številke določenih odstotkov primerno rektificira oziroma, kakor kaže pritožba, zniža;

3. onega, ki zahteva pokritje ostanka po 148.336 K iz rezervnega zaklada mestnega vodovoda, kar je popolnoma neopravičeno, ker si mestna občina lahko oskrbi pokritje drugače;

4. onega, ki dovoljuje mestnemu magistratu oziroma županu za vse postavke rednih potrebščin virement. To je nedopustno in nepravilno, kar sta mestni magistrat in župan sama pokazala s tem, da sta mestnemu občinskemu svetu predložila detajlirani in razvrščeni proračun.

BULGARSKO - TURŠKA POGODBA.

»Novo Vreme« priobčuje vsebino zvezne pogodbe med Bulgarijo in Turčijo, sklenjene dne 12. januarja t. l. Po tej pogodbi se obe državi zavezujejo, da bodeta varovali sedanje svoje meje in druga druga jamčita sigurnost. Ozemlje zapadno od Strume se priznava kot bulgarska interesna sfera. Ako katero obeh zaveznic napadeta vsaj dve nasprotni zavezni državi, je to casus belli tako za Bulgarsko kakor za Turško. V vsakem vojnem slučaju imajo turške čete svoboden prehod skozi bulgarsko Trakijo. Bodoča teritorialna razdelitev med Turčijo in Bulgarijo se izvrši po razmerju vojnih uspehov: Bulgarija se odrekla svojim zahtevam na Egejske otoke. Eventualne diference med obema državama se predložijo v razsodbo mirovnemu sodišču. (Potemtakem bi Bulgarija morala pomagati Turčiji v vojni z Grčijo le tedaj, ako bi Grčiji pomagala Srbija ali Rumunija, kar je skoraj gotovo.)

Dnevne novice.

Občni zbor S. K. S. Z. za Kranjsko bo v nedeljo dne 1. marca ob 10. uri dopoldne v Ljudskem domu. Društva prosimo, naj vpošlejo takoj pismene predloge. — Odbor S. K. S. Z.

Katoliško slovensko delavstvo v Nemčiji na shodu nemških katoličanov v Münstru. Letos se bo meseca avgusta vrših nemški katoliški shod v Münstru. Kakor znano, so se udeležile slovenskega katoliškega shoda tudi deputacije Slovencev iz Nemčije. Ob tej priliki je bila izprožena misel, ali bi ne bilo mogoče vsa katoliška delavska društva v Nemčiji zbrati skupaj povodom nemškega katoliškega shoda v Münstru. Vsakoletni nemški katoliški shod nudi veličasten pregled katoliškega delavstva v Nemčiji. V sprevedu korakajo katoliška delavska društva raznih narodnosti, katere vse druži katoliška misel. Vsa katoliška slovenska delavska društva se nameravajo udeležiti korporativno letošnjega shoda v Münstru, poleg tega pa prirediti še posebno zborovanje za katol. slovensko delavstvo. Na tem zborovanju bodeta govorila dr. Jos. Hohnjec in dr. Lovro Pogacnik. Oglašeni je še nekaj drugih gošpodov, ki pohite ob tej priliki v Münstru. Kdor bi hotel udeležiti se letošnjega nemškega katoliškega shoda v Münstru ter se pridružiti našemu odposlanstvu, naj to takoj pismeno javi našemu uredništvu.

Izrabljivanje vodnih sil na Hrvatskem. Dne 12. t. m. je predaval v Zagrebu v navzočnosti bana barona Skerleca župan, inženir Holjac o potrebi, da se hrvatska dežela začne zanimati za svoje vodne sile. Predvsem je omenjal Gacko in Liko v Primorju, za kateri se hoče podeliti koncesija družbi »Adriatique electricite«. Poudarjal je načelo, naj bi se koncesije za izrabo vodnih sil v razsvetljalne in motorne namene podeljevale le posameznim ali združenim upravnim občinam in ne privatnim družbam. Navajal je obširno zgled kranjske dežele in se pečal tudi s pravnim položajem, danim po procesu s Tomažem Pavšlarjem.

Sram Vas bodi! V občini Polenshak pri Ptujju so po poročilu »Slov. Naroda« zmagali »naprednjaki«. Kakšni so ti naprednjaki? Štajercijanci, zagrizeni nemšku-

tarij, Linhartove baže. Štajerc je njih evangelij, nekaterim pa še poleg tega tudi »Narodni List« sveto pismo. Ze večkrat smo povdarjali, da so liberalci in nemškutarji nerazdružljivi zavezniški tam, kjer se gre proti zavednim katoliškomislečim Slovincem. In pod čegavim vodstvom stojijo nemškutarji in liberalci na Polensaku? Komandirata jih ptujjska generala pek Ornič in advokat dr. Jurtela. Radovedni smo, kako daleč bo še prijadral slovenski liberalizem. Jurtela, dr. Fermevc in Lesničar, ali mislite, da vam kdo veruje, ko pišete na koncu svojega poročila, da je treba »v ptujskem okraju živahnega polit. dela in klerikalcem ter nemškutarjem ne bo nikoli v njem cvetela pšenica«?

Očirja za nemški šulferajn. Glavni aranžerji za vsenemško hujskajočo veselico v korist nemškemu šulferajnu v Račah pri Mariboru so — čujte in strmite — oficirji tamošnje erarne žrebcarne. Ali smo še v Avstriji? Ali smejo nemško čuteči oficirji pod patronanco vojnega ministra širiti med naše ljudstvo duh šulferajnov, ki ima kot glavni cilj, ljubezen do Prusije in — proč z Avstrijo, če bo ista pravična Slovanom!

Kruti očetje. Slovenski napredni učitelji javno zatajujejo svojega otroka. Današnji »Učiteljski Tovariš« priobčuje naslednjo izjavo: »Naprednemu učiteljsstvu nenaklonjeni listi in osebe poudarjajo s prozornim namenom vedno glasneje, da je dnevnik »Dan«, ki se tiska v »Učiteljski tiskarni«, glasilo slovenskega naprednega učiteljsstva. Da se občinstva še v prihodnje po nepotrebnem ne bega s takimi izmiselnimi trditvami, je primorano podpisano vodstvo učiteljske Zaveze izjaviti, da nima Zaveza kot avstrijska jugoslovanska učiteljska organizacija z dnevnikom »Dan« prav nobenega stika. Zavezini listi so samo: šolsko-politiški časopis »Učiteljski Tovariš«, pedagoška revija »Popotnik« in mladinski list »Zvonček«. Podpisana je pod to izjavo Zaveza avstrijskih jugoslovanskih društev. — Gospodje so res kruti očetje! »Učiteljski Tovariš« je vendar glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljsstva. In ravno ta »Učiteljski Tovariš« je ob ustanovitvi »Dana« angažiral napredno učiteljsstvo za »Dan« in pozival k sodelovanju za to dnevno glasilo naprednega učiteljsstva. Ali morda nima denar Učiteljskega konvikta v upravi napredno učiteljsstvo, ali ni »Učiteljska tiskarna«, ki s tem denarjem izdaja »Dan«, zavod naprednega učiteljsstva? »Dan« ima v rokah napredno učiteljsstvo, ki je organizirano v »Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev« in ono je odgovorno za pisavo tega lista in za posledice, ki jih povzročajo take nečuvne surovosti in podlosti!

Bierpolitika. Iz Celovca. »Slov. Narod« se očitno sramuje stališča, ki ga je zavzel nasproti slovenskim poslancem v zadevi zloglasne Ebnerjeve knjige »Landeskunde von Kärnten«. To narodnoizdajalsko stališče »Narodovo« vsi resnični koroški rodoljubi brez razlike stranke obsojajo kot naroden škandal. Zato skuša »Narod« rešiti svoje stališče z naročenimi, prav neokusnimi napadi na Slovensko Ljudsko Stranko in zlasti še na politično vodstvo koroških Slovencev. Toda dopisnik »Slov. Naroda«, če ne sedi morda v uredništvu »Naroda«, kaže v pismu, objavljenem v »Narodu« 11. svečana, čudovito neorientiranost v koroški politiki in po vsej pravici zasluži nemški priimek »Bierpolitiker«. Vsekako ni »ugleden koroški rodoljub«, kakor ga imenuje »Narod«. Če sploh eksistira na Koroškem, potem je to mož, ki niti pojma nima o tem, kaj da se na Koroškem dela v narodnem oziru; gotovo ni bil niti na enem mnogobrojnih shodov, ki jih prirejajo po deželi izobraževalna društva. Sanja samo o starih časih, ko so se vršili večji shodi po deželi, ki so bi li vsekako zelo dobri, a jih je bilo razmeroma mnogo manj kakor sedaj, samo da so bili bolj hrumni in so se vršili pogostokrat v obliki veselice. V sedanjih časih, ko z vso vehemenco sili v osprede vprašanje želodca, socialno in gospodarsko vprašanje, bi ljudstvo govornike, če bi se omeili samo na narodno vprašanje, poglano s shodov. Da pa se pri vseh naših shodih na Koroškem brez izjeme budi narodna zavest, je splošno znano, le »Narodov« donisnik tega ne ve. Res je, da se poloteva tupatam ljudi pesimizem, ker ni pričakovanih uspehov, toda temu se ni čuditi. Saj je ravno glede koroških Slovencev več pesimizem na Kranjskem samem kakor pri nas na Koroškem. Krivdo nosi predvsem pač vlada, ki se uada pri trditiskom večine in pusti slabe tlačiti. Ko bi Grafenauer molčal in ne nastopal v državnem zboru tako ostro, kakor nastopa v resnici, bi »Bierpolitiki« vso krivdo zvrčali nanj, češ da se ne zgane. Ker pa nastopa vsikder ostro in razkriva skandale na Koroškem in slika žalosten položaj koroških Slovencev, v katerega so jih položili nemški nacionaenci in vlada, pa imenuje »Narod« to »Grafenauerjeve jeremijade«. In kakšno stališče da zavzemajo koroški voditelji v S. L. S., seveda kakemu »Bierpolitiku« ne bo znano, ker take vrste ljudje menijo, da se mora vse na veliki zvon obešati. Taki ljudje, ki imenujejo govore našega vrlega poslanca Grafen-

auerja jeremijade, ljudje, ki v času, ko je »Slov. Narod« zagovarjal psovko »bindišarji« v ofiicijalni šolski knjigi kot nežaljivo, še v isti sapi dopisujejo v ta list, sploh niso narodni Slovenci, ampak se postavljajo v vrsto koroških nemških kmetov, ki se pustijo sramotiti s psovko bindišarji; ljudje, ki komodno živijo med štirimi stenami in iščejo le svoj lastni dobiček, pač nimajo prav nobene pravice soditi tistih, na katerih leži teža dela, bojov in žrtvi!

— **Podružnico »Slovenske Straže«** snujejo na Dunaju. In drugod? Ali doma spimo in nas ne morejo vzdramiti niti najhujše krivice, ki se gode Slovincem?

— **Vsa izobraževalna društva, ki še niso poslala statističnih podatkov, prosimo, da to nemudoma storo.**

— **Nemško avtomobilno podjetje na Bledu in v Bohinju?** Iz Boh. Bistrice nam pišejo iz prizadetih krogov: Pred dobrim mesecem je prišel na Bled in v Bohinju neki nemški inženir, ki je bil svoje dni zaposlen pri zgradbi železnice. Predstavljal se je kot zastopnik in pooblaščenec graške tvrdke Puch. Ogledal si je vse ceste po Bledu in okolici in ravno tako v Bohinju. Ta tujec namerava že letos 10. julija otvoriti avtomobilno vožnjo na Bledu in v Bohinju in jo izvrševati do konca letovišne dobe t. j. do 10. septembra. Avtomobili bodo prevzali tudi prtljago in bodo dva in pol metra visoki, 8 m dolgi in do 3 m široki. Ako se to uresniči, bodo silno tepeni domači vozniki-izvoščiki, kateri imajo na Bledu nad 100 konj in v Bohinju 35. Kaj naj počno z njimi? Ali naj res tujec odje Slovincu domačinu vsak kosček kruha na lastni zemlji? Naj bi merodajni faktorji preprečili na vsak način, da bi to podjetje dobil v roko tujec.

— **Laški element ob Adriji.** Tržaškemu »Piccolo« od petka se zelo dopade, da se laščina tudi ob balkanski obali tako zelo razširja, a na drugi strani Albancem skoraj ne privošči kulturnega napredka s pomočjo laščine. Avstrijska vlada z velikanskimi denarnimi žrtvami raztresa po Albaniji laške šole. Res je, da z nemškimi šolami nikdar ne bi dosegla tega uspeha, a drugo vprašanje je, če ne bi morda uspevale boljše srbo-hrvaške šole, katere avstrijska vlada vse premalo razširja. Pri teh razmišljanjih se seveda »Piccolo« ne more vzdržati opazke, kako sijajno da se godi dalmatinskim Hrvatim, vsled katerih avstrijska vlada v Dalmaciji ne ustanovi nobene laške šole. Mi moramo seveda na to nehoti opozoriti »Piccolo« na naše tržaške razmere, kjer ima šolstvo v rokah laški magistrat in ki v kljub temu, da biva v Trstu do 70.000 Slovincov ozir. Hrvatov, ne ustanovi nobene slovenske šole.

— **Iz Radovljice.** To nedeljo dne 15. febr. zvečer ob 6. uri priredi radovljiški pevski zbor veselico s petjem in šaljivimi kupletii pri zboru v korist »Slovenske Straže« v hotelu »Bastel«. Vstopnina za osebo 40 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— **Novice iz Tržiča.** Poročeni so bili: posestnik in čevljar Lovro Tomazin z Marijo Majersič, šiviljo. Ženin in nevesta sta člana društva sv. Jožefa. V sredo je bil poročen tu Albin Prek, organist v Borovljah z Antonijo Stefe. Poročal je g. Ivan Starec, provizor v Slov. Pliberku. — Tekmovalno sankanje bo v nedeljo dne 15. t. m. na Ljubelju in sicer na koroški strani. Že zadnje nedelje je prihajalo semkaj blizu 200 sankalcev. — Za pustno nedeljo pripravlja društvo sv. Jožefa velezanimivo humoristično predstavo. — V Tržiču rojena in že več let na Dunaju živeča Angela Papov je izstopila iz katoliške cerkve. — Ženski odsek društva sv. Jožefa bo narodno igro »Stari in mladi« zopet uprizoril jutri v nedeljo dne 15. t. m. ob pol 5. uri popoldne ob navadni vstopnini. Igra je res krasna, pisana v krepkem narodnem jeziku, polna lepih prizorov in jo je zadnjič ženski odsek izborni vprizoril.

— **Blagovni promet v Dalmacijo.** Od 1. svečana t. l. naprej sprejemajo postaje Beljak, glavni dr. kolodvor, Celje, Celovec, Gorica dr. in južni kol., Hraštnik, Kranj, Ljubljana glavni kol., Laški trg, Maribor glavni kol., Poljčane, Pragersko, Ptuj, Ronki juž. kol., Sv. Peter na Krasu, Tržič (Primorsko), Zagorje, Zagrado in Zidani most blago v odpremo po posebnem znižanem tarifu v sledeče dalmatinske luke: Rab, Bol, Budva, Castellastua, Novi grad-luka, Castelvenier, Casaro Novi grad (Cittavecchia), Comisa, Korčula, Fortopus, Jelša, Gruz luka, Komenari, Lagosta, Hvar, Vis, Makarska, Malti, Meleda, Milna, Novigrad, Obrovac, Orebič, Pag, Perast, Perzagno, Dubrovnik, Dubrovnik stara luka, Rižan, Scardona, Šibenik luka, Split luka, Spuz, Stretto, Tendo, Trapano, Tran, Trstenik, Vallegrande, Zader in Zader stari. Ker tarif ni veljaven za vsako blago in vsebuje tudi več važnih določil, se priporoča, da se p. n. interresenti v slučaju uporabe pri blagoodajnih uradih informirajo. Tarif je veljaven samo za tovarno blago.

— **II. Planinska veselica na Dunaju** se je navzlic splošni nekoliko neugodnim avspicijam izredno dobro obnesla. Kajti naše planinstvo naklonjeno občinstvo si je

bilo v svesti, da se prireja veselico samo v to svrhu, da pomore podružnici z gmotnim dohodkom začeti in izvesti nameravano stavbo planinske koče Dunajskih Slovincov v domovini. Ostalo pa je tudi od lanske plan. veselice v spominu, da tako nepričakovane domače zabave v krogu rojakov in znancev ne nudi nobena druga prireditel. In res, nepričakovano število gostov je napolnilo praznično, s smrečjem in planinskimi »orodjem« sicer skromno, vendar pa okusno okrašeno veliko dvorano češkega doma. (Dekoracija se je morala vsled oblastvenih predpisov znatno omejiti.) Pokrovitelj veselice je bil navdušeni prijatelj planinstva c. i. k. podmaršal eksc. g. Lavrič pl. Zaplaški, poleg katerega nas je s svojim posetom razveselilo nepričakovano veliko število slovenskih častnikov, gotovo znak, da prireditve naše podružnice v vsakem oziru odgovarjajo tudi najstrožjim zahtevam; vsled česar pač upravičeno upamo, da bomo prihodnje leto imeli priliko pozdraviti na III. plan. veselici tudi tisto gospodo, katere smo letos žalibog pogrešali! Veselice se je udeležilo tudi večje število Čehov in Čehinj, ki so se izborno zabavali v našem krogu. Mnogobrojni obisk in jako ugodni gmotni uspeh sta odboru veliko zadoščenje in vzpodbujajo za nadaljno krepko delovanje v dosedanjem smislu. Sprejem gostov je poskrbel načelnik g. dr. Valjavec, dočim je bil »finančni minister« za cviček, kranjske klobase in vsakovrstno »blago« nač. namestnik g. Kosar, kateremu je stalo na strani število izkušenih in neumornih sodrudič in sodrudičnikov. Ni nam mogoče vseh imenoma navajati, ali radi posebne požrtvovalnosti in vstrajnosti naj bodo pohvaljeni: g. Kny-jeva, gđc. Juranova iz Ljubljane, gđc. Archova, Kusoldova, Valjavčeva, Šušteršičeva in gđc. kavalirji. Pozabiti pa ne smemo posebno velikega samozatajevanja, s katerim je g. rač. svetnik Mladič izvrševal svoje blagajniške posle, Cenjenim darovalcem za darove in preplačila prisrčna zahvala! Na svidenje drugo leto!

— **O novem osebnodohodninskem davku** si je treba zapomniti to-le: 1. Kdor nima 1600 K letnih dohodkov, mu v bodoče sploh ne bo treba plačevati osebne dohodnine. 2. Kdor nima vsaj 2000 K dohodkov, mu ni treba položiti nobene napovedi, marveč lahko mirno čaka, da ga brez drugega obdavčijo. 3. Do 2400 K dohodkov ni nobene naklade na osebno dohodnino, marveč se nasprotno davek celo zniža za eno stopnjo za vsakega družinskega člana — izvzemši ženo in še tretjega družinskega člana. 4. Kdor ima samo do 3000 K dohodkov, lahko uveljavlja službene odbitke. 5. Do 3600 K letnih dohodkov se lahko uveljavijo kot odbitek odplačila dolžnih glavnin. 6. Do 4000 K letnih dohodkov se dohodek iz dela domačih ne vteje. 7. Do 4800 K letnih dohodkov se dovoljuje znižanje osebne dohodnine po eno stopnjo za vsakega od davkoplačevalca preskrbovanega družinskega člana izvzemši ženo in še dveh družinskih članov. Odgoja dveh otrok oprošča od naklade. 8. Znižanje naklade je mogoče le do 12.000 K dohodkov. V posebnega ozira vrednih slučajih se davek lahko zniža za največ tri stopnje.

— **Socialni tečaj v Zagrebu.** »Riječke Novine« poročajo, da dospeta dne 26. t. m. v Zagreb dr. Krek in dr. Lampe, da vodita tu socialni tečaj.

— **Skiopitično protialkoholno predavanje** priredi »Sveta vojska« v nedeljo dne 15. t. m. ob pol 5. uri popoldne v telovadnici ljudske šole v Spod. Šiški. K predavanju se najvljudneje vabi vsakdo brez razlike političnega mišljenja.

— **Poveljnik dunajskega armadnega zbora general pehote Ziegler** je vsled bolezni na živcih nastopil trimesečni dopust, nato ga vpokojje. Poveljnik dunajskega armadnega zbora postane najbrže bivši načelnik generalnega štaba, general pehote Blaž Schemua.

— **Žalostna smrt inženirja Pichlerja.** K umoru inženirja Hansa Pichlerja v ladjedelnici pri Sv. Andreju se nam poroča še sledeče: Pokojni je bil star še-le 36 let in je vodil že tri leta delavnico. Rojen je bil na Dunaju. Njegov oče je bil glavni akcijoner stabilimenta. Pod prejšnjim ravnateljem Tržačanom Hermannom se je delavcem boljše godilo, zato se niso mogli privaditi brutalnemu nastopu Pichlerja. Dne 5. marca 1913 so odločno zahtevali, da ga podjetje odstrani. Posledica tega je bila, da je bilo delo za 20 dni ustavljeno. Sicer je ostalo vse pri starem. Izvršilo se je nanj že več atentatov. Opuščal je delavce kar poljubno. Delavec Ivan Zanier je star 34 let in samski. Bil je precej inteligenten laški fant; v organizaciji ni bil v nobeni. Te dni je ostal doma tri dni in ko je v četrtek zopet prišel na delo, se mu je reklo, da je klican pred Pichlerja. Ko je ta prišel, je stopil z njim in mašinistom Saffaro v Pichlerjevo pisarno. Ko je Pichler brskal po nekakih registrih in iskal menda zapiske o Zanieru, je ta potegnil iz žepa »Bronwingov revolver in začel kakor da bi znozel streljati. Saffaro se je o pravem času na tla počenil in ostal nepoškodovan, a Pichler pa se je zastoj unikal. Več krogei ga je zadelo, nakar se je zgrudil na tla. Umril je še-le čez 2

uri, ravno ko so ga polagali na posteljo v bolnišnici. Zanier je ušel, in ga še niso dobili. Komaj se je včeraj zopet začelo delo, že je prišlo do novega konflikta med delovodjo Demarchio in mehanikom Muslavicem. Muslavci se je vrget na Demarchio in ga z železnim drogom po hrbtu tako tolkel, da je Demarchio omedlel in so ga morali odnesti. Ko je uradnik Bastia izročal policiji oni železni drog, so se mu štirje delavci postavili po robu in ga naposled do omedlevice pretepli. Tudi ti so ušli.

— **Poročil** se je Ivan Ivanuša, odlični član Mladeniške zveze in načelnik Orla v Ormožu z gospodično Alojzijo Trstenjak, članico Marijine družbe. — Na gostiji se je nabralo za »Slov. Stražo« 20 K. — Novoporočencema naše čestitke!

— **Promoviral** je na praški univerzi za doktorja prava dr. Riko Fuchs.

— **K »škandalu na novomeški gimnaziji«.** 3. februarja si je nek »ločno« informiran kritik v »Slovenskem Narodu« privoščil novomeškega gimnazijskega ravnatelja radi kurjave. Temu kritiku bo morda znano, da je bila lani stavba še sveža. Koliko izda kurjava v čisto novi stavbi, naj se da poučiti od prvega zidarja, ki ga bo srečal. Kaka zima je letos bo najbrže tudi vedel. Mnogo ostrejša je od lanske in vendar so gimnazijske sobe v primeri z lanskim letom gorkeje. Brez dvoma pa vedoma trdi neresnico, da dijaki in profesorji prezebavajo v nezakurjenih sobah. Dejstvo je, da gori v pečeh od druge ure zjutraj, in ko ta pošteni kritik še sladko spi, pregleda gosp. ravnatelj že vse sobe, ali so zakurjene, in to vsak dan. Gimnazija razpolaga zdaj s suhimi drvmi, ali uspeh je isti, zlasti v sobah proti severu in v prtiličju, ki so obdane od visokega zasneženega vrta, oziroma imajo pod seboj kleti. Ravnatelj stori res vse in se briga za vse, kar spada v njegovo področje, a za »najnovejši« sistem gimnazijskih peči, ki ne odgovarjajo svojemu namenu, in za ostrost zime menda ni odgovoren. Čudno, da se ga kritik ne loti, ker tu in tam omet odpade od stropa v šolskih sobah! Ali je za to tudi odgovoren?

— **Šolskim svetnikom** je imenoval cesar vadniškega učitelja na ženskem učiteljsku v Gorici g. Ivana Mercina in profesorja Roberta Drexla na drž. gimn. v Trstu.

— **Zlati zaslužni križec s krono** je podelil cesar ravnatelju državne ljudske in meščanske dekliške šole v Trstu Karolu Stolz in ravnatelju drž. deške in dekliške ljudske šole v Trstu Adolfu Brunnlechner.

— **Ustrelil** se je pri Kroisbachu na Zg. Štajerskem višji živinozdravnik dr. Edvard Blacha iz Brucka ob Muri.

— **Novo mariborsko pokopališče.** Koncem mesca marca se zatvori sedanje mariborsko pokopališče in otvori novo pokopališče ob Ptujski cesti. Mariborski občinski svet je zdaj sklenil, da bodo smeli v rodbinske grobove na starem pokopališču pokopavati mrličje še pet let, v rake pa deset let. Pokopališče se popolnoma opusti čez 40 let, ko ga bodo popolnoma zaprli.

— **Graška trgovska in obrtna zbornica** je v svoji seji dne 13. t. m. zopet izvolila za predsednika Franca Kloiber, za podpredsednika Edvarda Keil pl. Bündlen, za časnega predsednika pa drž. in dež. posl. Avgušтина Einspinner. Sklenili so, da zgradi lastno uradno poslopje.

— **Smrtna kosa na Koroškem.** V Šmartnem pri Celovcu je umrla 79letna posestnica Ana Plaš. — Dne 11. t. m. so našli v gozdovih pri Podklostru samomorilca bivšega portirja v Podklostru Ivana Spitaler, ki se je ustrelil.

— **Spomlad v Lovranu.** Toplomer kaže v Lovranu že več dni opoldne na solncu 40 in več stopinj nad ničlo.

— **Napad na orožnika pred celjskim sodiščem.** Mesarski pomočnik Ant. Ogrizek in delavec Jožef Devčnik sta 23. decembra m. l. se upirala orožnikom in je Ogrizek ranil orožnika Franca Gorupa. Celjsko okrsodišče je zato prisodilo Ogrizku 8 mesečno ječo, Devčnika je pa oprostito, ker se ni prepričalo, da bi bil tudi on pri napadu soudeležen.

— **Smrtna nesreča v Ameriki.** Franc Opalk iz Jelš pri Leskovcu je bil 28. jan. v delu v Kelnosi v Ameriki. Hotel je stroj ustaviti; ta ga pa je z jermenom ovil in popolnoma zmečkal, da je bil takoj mrtev. Ponesrečeni je bil star še-le 35 let in prav priden ter skrben fant. Na domu ima še stariše in dva brata.

— **V vlak je zadel.** Ko se je peljal posestnik Ignac Spendal na saneh v Zatičino na Dolenjskem, je bila tako gosta megla, da se je pri prehodu čez progo zaletel v dolenjski vlak, ki mu je zdrobil sani in njega močno pretresel. Konj je zbežal in se mu ni ničesar zgodilo.

— **Ustrelil** je v Crockettville II. 56 let stari rojak France Znidaršič, doma iz Hini, rojaka Alojzija Uhana. Rojaka sta se v stanovanju sprla.

— **Nesrečen strel.** Včeraj na predvečer godu Valentina je streljal 24 let stari delavec smodnišnice v Kamniku Anton

Jeran s staro puško, kateri se je nakrat cevka razletela. Posledica je za strelca huda: razmesarjeno ima dlan cele roke, na levi roki pa mu je odtrgalo prste.

— **Finžgarjevega »Divjega lovca«** igrajo jutri v Jolietu v Ameriki.

— **Umril** je častni kanonik, župnik v Kraljevič c. g. Stjepan Paskvan. — V Domžalah je umrl realac Chrisant Ladstätter, sin tovarnarjev. — Umril je v Dobu krojač in posestnik Fran Hribar.

— **Za 10.000.000 posojilo štajerske dežele** se je že toliko oseb, večinoma štajercerjev, prijavilo, da bo čez nekaj dni odano.

— **Odprava posebne judovske prispege na Hrvaškem.** Hrvaškemu saboru se predloži zakonski načrt za odpravo prispege »more judaico«, kar so hrvaški judje že davno želeli. Odslej bo veljala na Hrvaškem enotna prispega za vse veroizpovedi. Odpravi se tudi prisilna verska prispega za vse tiste inozemce, ki glasom zakona svoje domače države niso obvezani k verski prispegi.

— **Kmečki strah,** groza štajerskih Nemcev, še vedno živi. Ni se še menda rodil lovec, ki bo ustrelil to »grozno« zver.

— **Slovensko Planinsko Društvo** nanzanja, da njegovo glasilo »Planinski Vestnik« radi stavke tiskarjev še ni moglo iziti. Čim bo tiskarski spor poravnal, izdal se bode skupen zvezek v obsegu toliko števil, kolikor jih bo dotlej zapadlo. V tem skupnem zvezku bodo izšli vsi zastanki in vse vesti in objave.

— **Hranilnica in posojilnica za šteben na Zili** bo imela dne 22. svečana 1914 ob treh popoldan pri Korperju v št. Štefanu na Zili svoj letni občni zbor. 1. Poročilo o delovanju zadruge v letu 1913. 2. Odobrenje letnega računskega zaključka ter posvetovanje o razdelitvi čistega dobička. 3. Volitev novega odbora in računskih pregledovalcev. 4. Razno. K udeležbi vabi odbor.

— **Slov. katol. izobr. društvo v Cerkljem na Goriškem** vabi na predpustno veselico v nedeljo dne 15. febr. 1914 v dvorani »Gospodarskega doma«. Začetek ob 7. uri zvečer.

— **Pevsko društvo »Gorotan«** v Šmihelu pri Pliberku ima v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor, nato igro s petjem, in gostilni pri Šercarju v Šmihelu. Nastopil bo moški in mešani zbor ter proizvajal najlepše pesmi.

— **Javna dražba za dobavo in vožnjo gramoza za škofjeloški cestni okraj.** Opozarjamo na tozadevni inserat v današnji številki.

— **Prijatelja opelharila prijateljico.** Kuharica Ana Zabukovnik je služila 1911 pri neki trafikantini v Celju, kjer je shranila pri prodajalki Mici Kos svojo hranilno knjižico. Ko je službo zapustila, je še Kosova hranilno knjižico shranjevala, a ko jo je leta 1913 in letos nazaj zahtevala, je ni dobila, ker se je Kosova izgovarjala, da jo hrani trafikantinja. Ko je Zabukovnikova enkrat trafikantinja obiskala, ji je ta izročila hranilno knjižico, v kateri je pa bilo mesto 488 K le 28 K vpisanih, ker je Kosova ostali denar za se porabila. Kosovo so zaprli.

— **Modna afera v budimpeštanski generaliteti.** Krajni poveljnik v Budimpešti podmaršal pl. Fekete je odpotoval na trimesečni dopust, s katerega se več ne vrne. Fekete je nedavno prepovedal damam častnikov nositi preklana krila in sicer zato, ker je to modo zborni poveljnik pl. Fersztanyzky pogrjal. O zadevi se je veliko pisalo, vsled česar je zborni poveljnik Feketeju rekel, da mu to ne ugaja, vsled česar hoče pl. Fekete zdaj prositi, da ga vpokojje.

— **Izpremembe v deželni brambli.** »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da ostane nadvojvoda Friderik poveljnik deželne brambe, pač pa odstopi njegov namestnik f. c. m. Schikofsky, ki služi že 46 let in da mu sledi najbrže general kavalrije plem. Kummer.

— **Pomlad.** Šenturska gora. Tu imamo pomlad, ki je privabila na vrtove in travnike marjetice, velikonočne trobentice, črni teloh. Metuljčki citrončki se zabavajo na njih in ptički veselo prepevajo. Res, prijetno je! — Toplomer na solncu kaže vsaki dan + 25° C.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. bo v ponedeljek ob pol 7. uri zvečer.

Ij Proti križu so nastopili pri Višnjikarjevem pogrebu Sokoli, ki so v pravi svobodomiselnosti in nadutosti se vstopili v sprejeto pred križ. Na vse trezne ljudi je to napravilo jako mučen vtisek. To nam dokazuje tudi »Slovenski Narod«, ki nas psuje, ker smo poizkus svobodomiselnosti demonstracije primerno pribili, ne upa si pa povedati, ali so Sokoli imeli prav ali ne. Iz tega sklepamo, da je naš protest imel uspeh, da se Sokoli pri pogrebi ne bodo več upali postaviti pred križ ter da uvidijo, da tudi najnavadnejši takt do žalujocih zahteva, da puste prvenstvo One-mu, ki je vir tolažbe in upanja.

Ij »Turški križ« predstavlja jutri izobr. društvo iz Most v Ljudskem domu. Začetek ob pol 7. uri zvečer.

Ij Turki pred Dunajem je naslov javnemu predavanju, ki ga bode imel jutri, v nedeljo 15. t. m., v dvorani Rokodelskega doma g. dr. Josip Mal. Predavatelj nam bode predložil pomenljiv in zlasti časten oddelek naše domače zgodovine. Nad 50 krasnih barvanih slik bode pokazalo utrdb dunaškega mesta, boje med Avstrijci in Turki, turške grozovitosti in slavno zmago avstrijske vojske. Zanimivo predavanje se prične ob pol 5. uri popoldne.

Ij Garnizijski veselilni odbor priredi po določenem programu v sredo dne 18. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« garnizijski družabni večer.

Ij Čudne razmere v ključavničarski zadruzi. Ljubljanski ključavničarski mojstri imajo svojo stanovsko zadrugo. Načelnik te zadruge je znani napredni mojster Ivan Pust, ki ima svojo pisarno v »oštariji«. Knjižice in vso zadrugo ima v takem redu, da ne pusti nobenemu članu vpogleda. Za to »vodstvo« ima od zadruge 300 K na grade. Ostalim ključavničarskim mojstrom pa stvar ni popolnoma všeč in bi radi napravili v zadrugi red. Pravilnega občnega zbora zadruge ni imela že več let; sploh hočejo člani imeti popoln vpogled v poslovanje zadruge. To pa seveda Ivanu Pustu ni všeč; zato je postal oblasten. Ključavničarski mojstri so se nato pritožili na obrtno oblast kot nadzorno oblast zadruge, da napravi v zadrugi red. Ta je res pregledala poslovanje zadruge in za vzorno poslovanje načelnika Ivana Pusta odstavila in pooblastila njegovega namestnika, da prevzame vse načelnikove posle. Vendar pa se Ivan Pust ne da tako hitro od obrtne oblasti na ljubljanskem magistratu, v kozji rog ugnati; moč se je pritožil na deželno vlado, češ tam mogoče vendar uvidijo, da ni prav, ako kdo drugi zadrugo vodi. Preteklo nedeljo je pa podnačelnik sklical občni zbor, da se voli nov načelnik. Občnega zbora so se udeležili skoraj vsi člani zadruge, z namenom, da izvolijo načelnikom resnega moža, ki bo vodil zadrugo tako, kakor ugled ljubljanskih ključavničarskih mojstrov zahteva. Na občni zbor je prišel tudi bivši načelnik Ivan Pust ter pripeljal seboj par svojih zvestih prijateljev, ki so pa »patent« že oddali. Občni zbor in volitev načelnika — akoravno je zastopnik obrtne oblasti izjavil, da nima pomena voliti načelnika, ker mora biti pritožba preje rešena — se je pa vseeno vršil, seveda v »šnoparskem« tonu po zaslugi bivšega načelnika Ivana Pusta in par njegovih tovarišev. Uspeh je bil ta, da je večina mojstrov zborovanje zapustila in odšla v unaniju, da bo obrtna oblast vendar napravila v zadrugi red.

Ij Šolska akademija na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani. Koncem I. tečaja je priredila I. drž. gimnazija večerj popoldne svojim učencem v telovadnici šolske akademije, obsegač 4 govore, en referat o vsebini prečitenega romana, 6 dekamacij, recitiranje nekaj odstavkov iz latinskega govora v Sa'ustu in prosto predavanje belestričnega spisa v prozi. Sodelovalo je 20 dijakov; program sta sestavila g. prof. dr. Debevec in Kobal, ki sta tudi sicer izvršila vse priprave. Iniciativo za vso prireditev je dalo ministrstvo, ki v svojem odloku iz letošnjega šolskega leta opozarja na potrebo, vezhati mladino tudi v samostojnem nastopu kot govorniki in dekamacij. Pozivus javnega nastopa pred večjo množico je vedno poučen, ne samo za nastopajočega, ampak prav tako za poslušalce. Red, ki ga govornik zasluži, lahko bere na obrazih poslušalcev, ki zvesto in mirno poslušajo, ali nemirno stopicajo, ali pa zevajo. In proti tej cenzuri ni mogoče pritižbe! Poslušalci in govorniki imajo vpogled v vse »rede« in vsa' do vidi, zakaj je dobil eden boljši red od drugega. S tem pa je postal pozoren na faktorje, ki naredi dober govor: zanimiva vsebina, obdelana na spreten način, jasen glas, primerna jednatost, prijeten zunanji nastop. In moramo reči, da so dijaki dobili v obče že pri prvem nastopu prav dobre rede, v čast sebi in prirediteljem. Vsaka taka javna tekma ima tudi to dobro posledico, da vzbudi v gledalcih in poslušalcih željo: »Tudi jaz bi tekmoval!« Teža bom skušal posnemati, onega pa prekositi.« In zato smo prepričani, da bo ta prvi pozivus vodil še druge in še bolj uspešne, ki bodo za dijake velikega pomena ne samo v poznejšem življenju, kateremu so ti nastopi posvečeni v prvi vrsti, ampak bodo poživili tudi pouk jezikoslovja in tvorili glavno oporo za pravo razumevanje latinskih in grških govornikov.

Ij Valborga Svärdsström v koncertu »Glasbene Matice« dne 19. febr. 1914 v dvorani hotela »Union« ob pol 8. uri zvečer bo izvajala sledeči veleznamit, izvirni, poezije poln vspeh: 1. Delibes: Arija »Zvončki v gozdu« iz opere »Lakme«. 2. a) A. F. Lindblad: En vädrg — Pomladni dan. b) E. Grieg: Margaretlein — Marjetica. c) A. Järnefelt: Titania. d) E. Grieg: Killingdansen — Ples kozličkov. 3. a) A. Backer-Grøndahl: Björken berättar — Breza pripoveduje... b) A. Neuport: Syng mej hjem — Ponesite me s pesmijo domov. c)

Lange-Müller: Efteraar — V poznem poletju. d) A. F. Lindblad: Skjutsossen på hemvägen — Mladi voznik na poti domov. 4. a) Söderman: Kung Heimer och Aslöf — Kralj Heimer in Aslöf. b) Pettersen-Berger: Mor Britta — Mati Britta. c) Norsk fjälsång — Norveški spev na planinah iz repertoarja Jenny Lind. Cene prostora: Sedeži po 5. 4. 3. 2 K, stojšča po 1 K 40 vin., za dijakke in dijakinje deljeno po 60 vin. Vstopnice so v prodaji v trafikih gdč. Dolenceve v Prešernovi ulici. Besedilo istotam po 20 vin. — Od raznih strani smo prejeli pisma, ki izražajo željo, naj bi bil začetek koncerta z ozirom na trgovine ob 8. uri zvečer.

Ij Slovensko deželno gledališče. Zadnje dneve vladanja princa Karnevala — se uprizorje v slovenskem gledališču samo predpustne burke. V nedeljo popoldne se ponovi narodna igra s petjem in godbo: »Deseti brate«, zvečer pa se igra prvič predpustna burka: »Velika repatica« ali »Konec sveta«. Dne 22. t. m. se vrši predstava znane šoleigre: »Pojdimo na Dunaj«, na pustni torek »Lumpacij Vagabunda« ali »Zanikerna trojica«. Dne 26. februarja pa pride na slovenski oder krasna drama Gustav Wieda »Stari paviljon«.

Ij Nesreča na železnici. Pri Litiji je vlak povozil 16 letno služkinjo Nežo Jordan v Litiji. Dekle je močno poškodovano. Ponesrečenko so prepeljali v ljubljansko dež. bolnišnico.

Ij Pohabl je iz ljubljanske prielne delavec Fren Maček iz Izlek, pristojen v Kanderše pri Litiji. Begun govori skozi nos.

Ij Noge pohabil si je 52letni usnjarski pomočnik v Pollakovi tovarni Ivan Bitenc. Navedeni je šel po stopnicah iz prvega nadstropja, kjer mu je spodletelo. U'el se je sicer z rokami za ograjo, a so mu roke omagale, da se je spustil ter padel kake tri metre globoko na tla. Bitenc bode ostal kake štiri tedne delanezmožen.

VIHAR V DUNAJSKEM OBČINSKEM SVETU.

V seji dunajskega občinskega sveta 13. t. m. so bili zelo viharini prizori. Večina je bila zato prisiljena, da je štiri opozicionalce iz štirih sej izključila.

RIMSKO KATOLIŠKI EPISKOPAT NE NASTOPI PROTI NOVI GALIŠKI VOLILNI PREOSNOVI.

Rimsko katoliški episkopat je objavil 13. t. m. motivirano izjavo, da ne misli proti novi volilni preosnovi v Galiciji nastopiti.

BULGARSKI VLADAR ODPOTUJE S SOPROGO IN S PRINCI V AMERIKO.

Iz Sofije se poroča, da se je potovanje bulgarskega carja in carice s princem v Ameriko že precej časa nameravalo, ker je vladar prepričan o veliki koristi, ki bi jo imela Bulgarija po osebnem stiku s prebivalci Zedinjenih držav.

RUMUNIJA SI OHRANI PROSTO ROKO.

»Universul« piše z ozirom na poročila o novi balkanski zvezi, da ji tudi Rumunija pripada, da je jasno, da se o zvezi ne more govoriti, ker zasleduje Rumunija politiko proste roke, samoobsebi umevno pa obstojajo prijateljski dogovori o gotovih skupnih smotrih, kako vzdržati v Bukareštu sklenjen mir. Na zvezo Rumunija ne misli, pač pa na sporazum glede skupne obrambe, za kar pa formalne pogodbe in dogovori niso potrebni. — To, kar zdaj Universul izjavlja, smo mi v bistvu že poročali.

ZAKAJ JE ODPSTOPIL KOKOVCEV.

»Journal« poroča, da je strmoglavila Kokovceva dvorna stranka, ki zastopa v zunanji politiki najosirejšo aktivno politiko. Reakcionarna dvorna stranka je panslaviistična. Kokovcev, ki je bil tudi ruski finančni minister, je tako dobro gospodaril, da razpolaga ruska vlada z največjo vsoto denarja v gotovini. Ruska državna banka razpolaga s 1580 milijoni rubljev, državnih preostankov v gotovini je pa 450 milijonov rubljev. Kljub temu pa najmejo Rusi v Parizu posojilo v vojaške namene proti Avstriji in Nemčiji, da zgrade nove strategične železnice, ki bodo omogočile, da lahko armadne zbere Peterburg, Vilna, Varšava, Kijev, Moskva, Odesa in Kazan zbere v ruski operacijski legiji Kovno — Gradno — Brest — Litovsk — Kovel — Rovno — Kijev v dveh do treh tednih, medtem ko bi zdaj za koncentracijo armade proti Avstriji in Nemčiji potrebovala tri do štiri tedne.

Telefonska in brzojavna poročila.

TISKARSKO GIBANJE. Dunaj. V tukajšnjih tiskarskih krogih se rodi, da je upanje, da se delo v vseh avstrijskih tiskarnah v ponedeljek zopet začne.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Gradec. Danes se vrše končna pogajanja med vlado, slovenskimi in nemškimi zastopniki glede sklicanja dež. zbora. Skoro gotovo je, da bo dež. zbor sklican za 17. ali 18. k štirinajstodnevnu zasedanju.

KNEZ WIED DELI AVDIJENCE.

Dunaj. Princ Wied je danes sprejel v avdienci soprogo avstro-ogrškega generalnega konzula v Janini gospo Bilinsko in učitelja orijentalnih jezikov Jurija Pekmerija, ki je določen za prvega dragomana avstro-ogrškega poslanstva v Draču.

VILJEM I.

Dunaj. Princ Wied se bo imenoma I. kot albanski vladar Viljem I.

OGRSKI SKANDAL.

Budimpešta. Grof Tisza imenoma Janes več novih oseb, ki so bile od igralne banke podkupljene. »Sološna prometna družba« izjavlja, da je listom plačevala le inserate.

NEPRIJAZNOST SRBIJE NASPROTI AVSTRIJI.

Dunaj. »Neue Freie Presse« piše, da se srbskemu prestolonasledniku na Dunaju zato ni priredil oficijelni sprejem, ker ga je on sam odklonil, vsled česar tudi ni prišlo do avdijske priče, katere bi se bila sicer prestolonasledniku rada dovolila. List spominja na to na velike dobrote, ki jih je Avstrija vedno izkazovala Srbiji, zlasti Karagjorgjevičem. Kar je enkrat bilo, je še vedno lahko.

VOJAŠKE VAJE.

Arad. Tu se bodo pod poveljsvom armadnega nadzornika gen. Liborija Franka izvršile štiri velike vojaške vaje.

BULGARSKO-TURSKA ZVEZA OČITA?

Berolin. Tukejšnji listi z vso gotovostjo trdijo, da sta se min'stra Radoslavov in Tončev danes v Dimotiki sestala z Enver pašo, ki je prišel v to mesto v spremstvu maršala Limana. Tudi bulgarska min'stra svermljejo častniki. V Dimotiki se je vršil skupen obed. Zato se smatra turška protestna nota glede Pomakov le kot dogovorjen manever.

BULGARSKA IN TURCIJA.

Carigrad. Turški poslanik v Sofiji je izročil bulgarski vladi noto, ki pravi, da je smatrati pogrejen zaradi bulgarsko-turške trgovinske notube v Carigradu za prekinito, češ da bolgarska vlada ni izpolnila svoje obljube, da napravi nasilstvom proti Pamakom (mohamedanskim Bulgarom) v csmih dveh konci. Obenem naznanja nota, če ne bo vprašanje Pamakov najkasneje 20 dni no sesenku bulgarskega sobranja rešeno, da bo Turčija na bulgarsko blado nalozila diferencno colnino po 50 odstotkov. V diplomatskih krogih je ta ostra nota tembolj preretila, ker se smatra, da se je vračanje Pamakov že zelo približalo rešitvi. Bulgarska vlada izjavlja, da je strogo prenovedala vsako nasilstvo zoper Pamake, ki se vračajo v mohamedanska vero. Boje se, da hoče Turčija namenoma izzvati slabo razmerje z Bulgarom, ker bi rada dobila pretezo, da bi zopet zasedla južno Tracijo. Tudi trdijo, da hočejo mladoturki na ta način pritiskati na Bulgarsko ter jo prisiliti, da sklene zvezo s Turčijo, z zasedanjem južne Tracije na da hočejo doseči možnost, da bi vodili z Grško tudi na suhem vojni. Izključeno na ni, da postopejo Turki sporazumno z Bulgarom, da se no tem ovinku sklene bulgarsko-turška a'ienca.

VELESILE NOTIFICIRAJE SVOJ SKLEP GRČIJI.

Atene. (Uradno.) Velešile so izročile danes Grčiji skupno noto, v kateri ji naznanjajo, da dobi egejske otoke razun Teneda, Imbra in Castellorizzo, zahtevajo od nje garancij, da otokov ne utrdi in ne preganja Turkov in smatrajo odstop otokov Grčiji še-le tedaj kot definitivno, ako Grčija do 31. marca izrazi južno Albanijo. Velešile upajo, da Grčija spoštuje njihove sklepe.

GRŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA POTOVANJU.

Solun. Grški ministrski predsednik je došel sem ter odpoval dalje v Atene.

RUMUNIJA.

Bukarešt. Oficijozno se izjavlja, da bi Rumunija v smislu skupnih interesov s Srbijo in Grčijo v slučaju, da Bulgarija in Turčija poskusita zmotiti bucareški mir, nastopila z orožjem v roki proti vsakemu takemu poskusu.

KAJ SE VSE UGIBA.

Sofija. Od tukaj se poroča »Kölnische Volkszeitung«, da se za zvezo med Turčijo in Bulgarijo prizadeva tudi neka velesila.

RUMUNSKO - BULGARSKI SPOPADI NA MEJI.

Bukarešt. Včeraj se je pri Kemankarju blizu nove dobruške meje pripetil resen spopad, v katerem so bulgarski obmejni vojski ustrelili 4 rumunske jezdece, 16 pa ranili.

NOVO MESTO NA KOSOVU?

Belgrad. V dveh zadnjih sejah ministrskega sveta se je med drugim sprožila in obravnavala misel, da bi se na Kosovem zgradilo novo moderno mesto. Mesto bi nosilo ime Kosovo. Njegovim bodočim prebivalcem bi se poleg brezplačnega zemljišča zagotovile tudi druge koncesije. V prvi vrsti naj bi se sprejemali premožni Srbi iz Amerike, potem na drugi iz raznih srbskih in jugoslovanskih krajev in mest v Srbiji. Novo mesto bi se nahajalo na križišču velikih železniških prog. Ako se ta ideja sprejme, se bodo nemudoma izdelali načrti in bi se temelj položil in blagoslovil že prihodnje leto o priliki veličastne proslave osvobojenja Kosova.

SRBSKI VOJNI PRORAČUN.

Belgrad. Proračuni raznih ministrstev so že v tisku, le vojni proračun še ni dogotovljen, kar se pa zgodi v par dneh. Kakor se zatraja s poučene strani, bo redni vojni proračun znašal krog 47 milijonov dinarjev, izredni pa pet in pol milijonov dinarjev.

TURSKA ŠPIONAŽA.

Sofija. Tukaj so prijeli nekega preoblečenega turškega častnika zaradi špionaže.

ALBANSKI NOČEJO DAVKOV.

Skader. Ker so dohodki mesta premajhni za pokritje občinskih stroškov, zahteva mednarodna komisija, da se vpreljejo razni davki. Dosedanja pogajanja z albanskimi voditelji so bila brezuspešna, ker Albanci niso vajeni takih reči.

ESADOVA DEPUTACIJA V RIMU.

Rim. Esad paša je z deputacijo ki gre princu Wiedu ponuditi krono dospel v Rim.

NA SMRT OBDOJEN POLKOVNIK.

Carigrad. Vojno sodišče je bivšega polkovnika Sadika in contumaciam obsodilo na smrt, ker je dokumentarno dognano, da je ustanovil v tujini tajne zveze z namenom, da izvede v Turčiji splošno revolucijo, v kateri naj bi se vrgla sedanja vlada in ubilo več visokih osebnosti. Tudi je dognano, da je pripravil atentat na Mahmud ševket našo. Njegova sokrivca, bivša poslanca Hodža Sabri in Bazri sta bila obsodena na dosmrtno ječo s prisilnim delom. Prvi je bil obsodjen in contumacian, drugi je stal pred sodiščem.

WILSON BOLAN.

New York. Predsednik Wilson je obšel na lahki difteriji.

ZA AVTONOMIJO KATOLIŠKE DUHOVŠČINE V RUSIJI.

Rim. Papež je poslal ruski vladi spomenico, ki zahteva, da naj nastavlja in odpušča katoliške duhovnike v Rusiji izključno Rim. Če spomenico Rusija ugodno, bi dobili katoliški duhovniki, zdaj podrejeni notranjemu ministrstvu, avtonomijo.

VSTAŠI POGNALI VLAK O ZRAK.

New York. Iz Mehike brzojavljajo, da so vstaši pri Canas blizu Cardenas pogнали osebni vlak v zrak. Petdeset vladnih vojakov in več potnikov je ubitih.

CESTNE DEMONSTRACIJE NA JAPONSKEM.

Tokio. Opolnoči je več kot tisoč oseb demonstriralo proti vladi. Petsto policistov je razgnalo množico in aretiralo več oseb. Zdi se, da hočejo obasti za vsako ceno zatreti cestne demonstracije.

FRANCOSKA KATOLIŠKA STRANKA.

Pariz. Več politikov je sklenilo osnovati veliko katoliško stranko.

ZAPRT SRBOFIL.

Re'ca. Policija je zaprla nekega kajmunda Peterlina, ki je v Kauzaričevi gostilni govoril preveč navdušeno o kralju Petru.

BERTILLON UMRL.

Pariz. Sloveči iznajditelj merjenja zločincev Alfonz Bertillon je tu umrl star 63 let.

BREŽIČNO RAZSTRELJEVANJE.

Florenca. Inženir Ulivi je včeraj tukaj v reko Arno dal potopiti štiri torpedne mine, katere je potem v 40 minutah brezžičnim potom vžgal, da so se razletele. Italijanska admiralčeta priporočajo vladi, naj napravo kupi, ker bi se dale v slučaju vojske na ta način razgnati v zrak munijske zaloge na sovražnikovih ladjah.

SPOMLADNO VREME.

Dunaj. Od včeraj dalje vlada mladno vreme.

MRAZ V AMERIKI.

New York. Tu vlada velik mr. včeraj 14 oseb zmrznilo.

POŽAR V CIRKUSU KLUDSKY NA DUNAJU.

Dunaj. Dne 13. t. m. zvečer je ob začetku predstave pričelo goret v cirkusu Kludsky. Škode je povzročil požar 20 tisoč kron.

Kdor ima rad mil čaj, naj poskusi Messmerjevo „rusko zmes“ (K 6 — pol kg, zavitek 100 g K 1.25). Zaradi ljubekega rožnatega vonja, imajo to fino zmes radi stari in mladi. Pošiljatve za poskušnjo in naročila Messmerjevega čaja izvršuje centrala v Frankfurtu ob/M.

Srčne napake pri ženskah. Dokazano je, da ta pogosta in vznemirljiva bolezen navadno ne izvira iz srčnih bolečin, marveč pretežno vsled zastajanja v črevesu. Šaksonski učenjak dr. med. Kunze piše: Ženam, ki bolehalo na zaprtju že leta, dajem zjutraj in zvečer približno eno četrtinko kozarca naravne Franc Jožefove grenčice in dosežem s tem najboljše uspehe; vedno nastopi veselje do jedi, kar je najboljše znamenje splošnega zboljšanja v bolezni. — Kupi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnicah rudninskih voda.

Komur ne ugaša zrnata kava, temu se priporoča Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva je zdravilo popolnoma neškodljiva ter ima pri tem popolni okus zrnate kave.

Pri nakupu je paziti na dobro zaprto higijensko zavojnico s sliko župnika Kneippa. — Odprto, natančno oblikovano in pristno Kathreiner.

Baden pri Dunaju žvepleni vrelec
Sanatorij Guttenbrunn in mestno zdravilišče
Zdravnika-vodje: Dr. Oton pl. Aufschneider in
ces. svet. dr. D. Podzhradsky, Prospekti zastoj.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in
osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
farah, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih
24 38 in trajno porabo. I VI.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijških prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri Mihael Kasiner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Pristopajte k „Jugoslovanski
Strokovni Zvezi“!

Za šibke kosti

Otroci, ki se branijo zavživati ribje olje,
imajo posebno nagnjenje do Scottove emul-
zije ribjega olja. Ta vzrok je opozoril
zdravnike, da uporabljajo pri malih pa-
cijentih za ojačenje okostja Scottovo
emulzijo namesto navadnega ribjega olja.
Scottova emulzija podari zaradi svoje
bogate vsebine kosti tvorečih sestavin,
mlademu organizmu moč otroci se po-
stavijo trdno na noge in začno kmalu
sigurno in veselo tekati okrog.

Odločite se torej tudi svojim bledim in
slabotnim otrokom dati dobro,
lahko prebavljivo Scottovo emul-
zijo, da vam bodo isti debelolični
in živahni.

Cena originalni steklenici K 2.50. Dobi-
se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v
znakom na Scott & Borne, G.m.b.H., Dunaj
VII. in se odloči za ta časopis, dostavi se
mu ena pol. potom lekarnar za poskušnjo.

3

Samo nekoliko kapljic

MAGGI zabele
ečino prava

z zvezdo in s križcem

napravi slabe juhe, omake,
soliva t. d. silno okusno.

Najboljše, najudobnejše
in najceneje pomožno
kuhinjsko sredstvo.

V originalnih steklenicah po 12 v in
več, o posodi na prodaj!

Čuvajte se ponaredov!

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Potrtega srca naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem
prežalostno vest, da je naš preljubi,
dobri oče, tace in stric, gospod

Ivan Hudovernik

trgovec in posesinik na Dovjem
in v Gorjah pri Bledu

danes, v petek, dne 13. svečana ob
11. uri dopoldne po kratki, mučni bo-
lezni, previden s svetimi zakramenti
za umirajočce, v 70. letu starosti, mirno
v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam rajnika
se vrši iz hiše žalosti na Dovjem v
nedeljo, 15. t. m. ob 10. uri dopoldne.
Svete maše zadušnice se bodo
brale na Dovjem in tudi v drugih
cerkvah.

Predraga rajnika priporočamo
v pobožno molitev in blag spomin.

Dovje, dne 13. svečana 1914.

Marija Hudovernik, žena.

Anton Božič, trgovec, **Osvold Do-
beic**, trgovec, **Franc Kožar**, nadkur-
jač drž. žel., zeti.

Neža Hudovernik, **Marija Galjoč**,
roj. Hudovernik, **Jera Pretnar**, roj.
Hudovernik, **Meta Jakopič**, roj. Hu-
dovernik, **Ivana Burnik**, roj. Hu-
dovernik, sestre.

Ivan, **Matija**, **Franc**, **Metka**, **Ma-
rja Kožar**, roj. Hudovernik, **Jerica
Dobeic**, roj. Hudovernik, **Ivana Bo-
žič**, roj. Hudovernik, otroci.

Pavlina, **Maks**, **Anton**, **Rudolf**,
Avust, **Karol**, **Ivanka**, vnuki in
vnučkinje.

Sprejme se takoj

krojaški pomočnik

za boljše delo. Več pove **Ivan Stupica**, krojaški
mojster, **Dob pri Domžalah**, 465

Dobrodošča GOSTILNA

v bližini večjega mesta, z gostilniškim in zelenjad-
nim vrtom, tudi za mesarja pripravna, se prodaja.
Cena 30.000 K, izplačati je 17.000 K. Naslov pove
uprava „Slov. Gospodarja“ pod št. 50 v Mariboru.

Dobro ohranjen **Smith & Bros**

PISALNI STROJ

489 se ceno odda Pred Prilami 25.1.

Hiša

enon. Hišna, z vrtom, prav blizu ferne cerkve
na Vranskem pripravna za penzionista se pod
ugodnimi pogoji tukaj prodaja. Naslov se izve pri
upravnstvu Slovence pod števil. 480.

Šampanjec
Kleinoscheg

Pri nakupu različnega manufakturnega blaga, se blagovolite obrniti na turško

A. & E. Skabernè,

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno!

obstoji od leta 1883.

Redno nizke cene!

Vrsko slovensko županstvo bodi
naročeno na „Slovenca“!

Naznanilo.

Naznanjava sl. občinstvu, da sva s 1. svečanom t. l.
prevzela staro znano gostilno **A. Klinar na Savi nasproti**
tovarne. Priporočava se sl. občinstvu najtopleje, kakor tudi
gg. potnikom in izletnikom na Gorenjsko.

Zraven fine dunajske kuhinje se točijo pristna vina
in marčno pivo iz Gös-ove pivovarne. Pri gostilni se na-
haja tudi hlev, ki je voznikom vedno na razpolago.

Priporočava se za obilni obisk

z velespoštovanjem

Leon in Marija Klarman.

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani

ima svoje prostore v hiši „Zadružne Zveze“, Dunajska cesta 38 nasproti
„Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice sprejema in obrestuje hranilne
vloge po

4 1/2 0/0

Redni davek plačuje iz svojega. Vložne knjižice drugih denarnih zavo-
dov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine.

Oskrbi sama devinkulacije in vinkulacije. Zunanji vlagatelj se
za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranil-
nice. Za varnost naloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem svo-
jim premoženjem in z vso davčno močjo. Hranilnica kmečkih občin v
Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo tudi c. kr.
sodišča denar mladoletnih.

Hranilnica kmečkih občin je regulativna hranilnica in je nje poslo-
vanje pod nadzorstvom cesarskega komisarja kot zastopnika c. kr. de-
želne vlade v Ljubljani.

Daje posojila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo
na vsak poljuben način, dalje na menice in vrednostne papirje. 471

Mlajši zdravnik

izveden v zdravljenju z vodo se išče za neko vodno zdravilišče v procvitajočem
mestu na Kranjskem od maja 1914.

Ponudbe pod „Kurarzt 5460“ na Rudolfa Mosse, Dunaj I. Seilerstätte 2.

Proda se v Gorici vsled bolezni znana

trgovina s specialiteto profumerij in rokavice na Travniku št. 12.

ustanovljena leta 1890, elegantno urejena, dobro upeljana z močno
kljento.

Več se poizve pri lastniku samem.

Anton Mainik,
Gorica, Travniki št. 12.

Zdraviliška restavracija

v procvitajočem zdravilišču na Kranjskem se odda v najem za sezono 1914.

Ugodni pogoji. Ponudbe pod „Günstige Gelegenheit 5461“ na Rudolfa
Mosse, Dunaj I. Seilerstätte 2.